



cupore


# Kuntien kulttuuritoiminnan menojen ja tulojen tiedonkeruu

Raportti tiedonkeruun pilottihankkeen  
toteutuksesta, siitä saaduista kokemuksista  
ja toiminnan kehittämismahdollisuuksista

Cupore  
Pasi Saukkonen ja Minna Ruusuvirta  
2008

Cuporen verkkojulkaisu 4

ISBN 978-952-5573-23-7, ISSN 1796-9263



# Sisällys

	Sisällys	2
	Tiivistelmä	3
1	Johdanto	4
2	Nykyinen tietotilanne ja tietotarpeet	5
3	Pilottihankkeen toteutus	8
3.1	Hankkeen tausta ja toteutus	8
3.2	Tiedonkeruuluokkien määritelmät	9
4	Pilottihankkeesta saadut kokemukset	13
5	Tiedonkeruun ongelma-alueet	16
5.1	Käsitteelliset ongelmat	16
5.2	Hallinnolliset ongelmat	18
5.3	Tietojen esille saamisen vaikeudet	20
5.4	Tekniset ongelmat	22
6	Tiedonkeruun kehittämismahdollisuudet	23
7	Päätelmät	26
8	Lähteet	28
	Liitteet	30
	Liite 1. Kyselyn oheiskirje	30
	Liite 2. Kyselyn täyttöohjeet	32
	Liite 3. Pilottihankkeen kyselylomake kuntien kulttuuritoiminnan menoista ja tuloista	37
	Liite 4. Palautelomake tiedonkeruun tulosten esittelytapaamisessa	44
	Liite 5. Kuntien kulttuuritoiminnan menot ja tulot: luonnos (alustava) vuoden 2008 tiedonkeruuta varten	46

## Tiivistelmä

Kuntaliitto käynnisti keväällä 2006 pilottihankkeen, jonka tarkoituksena oli kehittää kuntien kulttuuritoiminnan menojen ja tulojen tiedonkeruuta sekä vertailutiedon tuottamista. Yleiset olosuhdemuutokset, uudet tavat johtaa ja järjestää kulttuuripalveluita sekä kunta- ja palvelurakenteen uudistukset lisäävät luotettavan ja vertailukelpoisen taloustiedon merkitystä kunnallisessa kulttuuritoimessa. Tiedonkeruuta valmisteltiin yhdessä Suomen suurimpien kaupunkien edustajien sekä kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cuporen tutkijoiden kanssa. Kyselylomake lähetettiin viidelletoista kunnalle toukokuun lopussa 2007. Tarkistus- ja täydentämiskierroksen jälkeen vertailukelpoisia tietoja 14 kaupungista esiteltiin hankkeeseen osallistuneille kunnille 11. lokakuuta. Tässä raportissa kuvataan kyseisen pilottihankkeen taustoja ja toteutusta sekä arvioidaan hankkeesta saatuja kokemuksia sekä hankkeen toteuttajien (Kuntaliitto, Cupore) että siihen osallistuneiden kuntien näkökulmasta. Kuntien kulttuuritoiminnan taloustietojen selvittäminen on aikaisemmin todettu monella tapaa ongelmalliseksi, Myös tässä pilottihankkeessa törmättiin moniin vaikeuksiin, jotka hidastivat luotettavien ja vertailukelpoisten tietojen saavuttamista. Nämä ongelmat ja vaikeudet ovat luokiteltavissa käsitteellisiin ja hallinnollisiin ongelmiin, tietojen esille saamisen vaikeuksiin sekä eräisiin teknisiin tai teknisluonteisiin ongelmiin. Monia näistä hankaluuksista voidaan kuitenkin poistaa tiedonkeruun valmistelua ja toteutusta edelleen kehittämällä sekä kuntatoimijoiden tiedonkeruunvalmiuksia lisäämällä. Raportin lopuksi esitellään kulttuuritoiminnan kehittämisen yleisiä edellytyksiä sekä pilottihankkeesta saatuihin kokemuksiin nojaavia konkreettisia parannusehdotuksia. Vuonna 2007 toteutetun tiedonkeruun kyselylomake oheistietoineen samoin kuin ehdotus vuoden 2008 tiedonkeruun kyselylomakkeeksi ovat raportin liitteinä. Pilottihankkeen tuloksista raportoidaan erikseen alkuvuodesta 2008.

# 1 Johdanto

Kuntaliitto käynnisti keväällä 2006 pilottihankkeen, jonka tarkoituksena oli kehittää kuntien kulttuuritoiminnan menojen ja tulojen tiedonkeruuta sekä vertailutiedon tuottamista. Hankkeeseen osallistui sen valmisteluvaiheessa kulttuurihallinnon edustajia Suomen suurimmista kaupungeista ja loppuvuodesta 2006 lähtien myös tutkijoita kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiöstä Cuporesta. Kyselylomake lähetettiin viidelletoista kunnalle toukokuun lopussa 2007. Tarkistus- ja täydentämiskierroksen jälkeen vertailukelpoiset tiedot saatiin 14 kaupungista 26. syyskuuta 2007, ja tuloksia esiteltiin Kuntaliitossa hankkeeseen osallistuneille kunnille 11. lokakuuta. Kunnille annettiin vielä mahdollisuus korjata ja täydentää tietojaan lokakuun 19. päivään mennessä. Kyselyn tietoja on esitelty ilman kuntien nimiä kulttuuritoimen taloushallinto ja tiedonkeruu -ajankohtaispäivässä 23. lokakuuta. Raportti pilottihankkeen tuloksista valmistuu alkuvuodesta 2008.

Tämän raportin tarkoituksena on kuvata edellä mainitun kuntien kulttuuritoiminnan menoja ja tuloja selvittävän pilottihankkeen taustoja ja toteutusta sekä arvioida hankkeesta saatuja kokemuksia sekä hankkeen toteuttajien (Kuntaliitto, Cupore) että siihen osallistuneiden kuntien näkökulmasta. Tavoitteena on nostaa esille keskeisimpiä luotettavan ja vertailukelpoisen tiedon tuottamisen vaikeuksia ja ongelmakohtia. Raportin lopuksi tarkastellaan toimivan tiedonkeruun yleisiä edellytyksiä sekä erilaisia käytännöllisiä kehittämisvaihtoehtoja. Vuonna 2007 toteutetun tiedonkeruun kyselylomake oheistietoineen samoin kuin ehdotus vuoden 2008 tiedonkeruun kyselylomakkeeksi ovat raportin liitteinä.

## 2 Nykyinen tietotilanne ja tietotarpeet

Lähtökohta kuntien kulttuuritoiminnan menojen ja tulojen tiedonkeruun kehittämiseksi on ollut kokemus tämänhetkisen tiedon puutteellisuudesta sekä erityisesti vertailukelpoisen tiedon tarpeesta. Siinä missä esimerkiksi liikuntatoimeen<sup>1</sup> on kehitetty tiedonkeruumenetelmiä ja tietopankkeja, kulttuuritoiminnan kehittämisen tukena ei ole ollut luotettavaa taloudellista tietopohjaa. Siirtyminen toiminnan strategiseen suunnitteluun ja johtamiseen sekä uusien palvelutuotantomallien käyttöönotto ovat viime vuosina lisänneet taloudellisen perustiedon merkitystä. Käynnissä oleva kunta- ja palvelurakennemuutos on myös tuonut mukanaan tietotarpeita, samoin kuin uusia haasteita tiedon tuottamiselle.

Kuntien kulttuuritoiminnan taloudellisen tietopohjan parantaminen on itse asiassa osa laajempaa pyrkimystä kulttuuritilastoinnin sekä kulttuuritoiminnan seurannan kehittämiseen. YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon puitteissa on luotu kulttuuritilastoja ja kulttuuri-indikaattoreita mm. seuraamaan kulttuurin ja kehityksen välistä suhdetta sekä tarkastelemaan kulttuurisen monimuotoisuuden maailmanlaajuisia toteutumista. Unesco perusti Montrealiin vuonna 1999 tilastoinstituutin (*Unesco Institut for Statistics*) vastaamaan jäsenvaltioiden ja kansainvälisen yhteisön käyttökelpoisen, ajantasaisen ja luotettavan tilastotiedon tarpeisiin koulutuksen, tieteen ja teknologian sekä kulttuurin ja viestinnän alueilla.<sup>2</sup>

Euroopan unionissa tietoisuus sekä kulttuurin ja kulttuuritoiminnan taloudellisesta ja työllistävästä merkityksestä että kulttuuritoiminnan ja kulttuurin rahoituksen tilastoinnin puutteista kasvoi 1990-luvulla. Vuonna 1997 perustettiin EU:n julkisia kulttuuritilastoja kehittänyt hanke (*Leadership Group (LEG) on Cultural Statistics*), jonka päätavoitteita oli kartoittaa ja järjestää kulttuuritilastojen kohdealuetta, soveltaa kansallisia ja kansainvälisiä luokitteluja kulttuuritilastojen erityistarpeisiin, tutkia ja kehittää olemassa olevia tietolähteitä sekä tuottaa tietoa ja indikaattoreita eri maiden tilanteen esittämiseksi. Hankkeessa kulttuuri jaettiin yhtäältä sisällöllisiin toiminta-alueisiin (kulttuuriperintö, arkistot, kirjastot, kirjakustannus ja lehdistö, kuvataiteet, arkkitehtuuri, esittävät taiteet sekä audiovisuaalinen/multimediatuotanto) ja toisaalta toiminnallisiin osa-alueisiin (säilyttäminen, luova työ, tuotanto, jakelu, kauppa sekä koulutus). Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston Eurostatin ensimmäinen tilastollinen taskukirja kulttuurista ilmestyi syksyllä 2007.<sup>3</sup> LEGin kehittämistyötä on Suomessa sovellettu ja testattu erityisesti taide- ja kulttuurilaitoksiin (Heiskanen 2000).

Kuntien kulttuuritoimintaa on Suomessa selvitetty viime vuosikymmeninä suhteellisen paljon.<sup>4</sup> Luotettavien ja vertailukelpoisten taloudellisten avainlukujen tavoittaminen on useimmiten koettu varsin haastavaksi. Esimerkiksi Anita Kangas (1991, 20-21) kirjoittaa seuraavasti:

*Tämän tutkimuksen tiedostoa koottaessa tietojen sisällölliset puutteet aiheuttivat suurimmat vaikeudet. Hallinnon tarpeisiin kerätyt tiedot eivät sisältäneet riittävää informaatiota tutkimuksen tarpeisiin. Useissa tapauksissa tilastot kertoivat vain osan todellisuudesta. Esimerkiksi taidelaitosten ja taideoppilaitosten osalta tietojen keruu rajautui liittojen jäseniin ja niihin, jotka*

1 LiikuntaVertti -projektia on kehitetty yhdessä isojen kaupunkien kanssa kunnan liikuntatoimen johtamisen ja suunnittelun apuvälineeksi. Sen tarkoituksena on antaa projektiin kuuluvien kuntien liikuntatoimen johdolle vertailukelpoisia tunnuslukuja. Ks. tarkemmin FCG Efekon kotisivulta, <http://www.efeko.fi/>, tietokannat. Liikunnan alalla on myös käytössä valtakunnallinen paikkatietojärjestelmä LIPAS, joka sisältää tietoa Suomen liikuntapaikoista, virkistysalueista, ulkoilureiteistä sekä liikuntatoimen taloudesta. ks. tarkemmin <http://www.liikuntapaikat.fi>.

2 Ks. tarkemmin Unescon tilastoinstituutin kotisivulta, <http://www.uis.unesco.org/>

3 Ks. tarkemmin <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>, ks. eurooppalaisten kulttuuritilastojen kehittämisestä esim. Geppert 2006.

4 Ks. esimerkiksi Porna 1976; 1979; Ryyppö 1989; Kangas 1991; Korpipää 1995; Silvanto 2004.

*saivat valtionapua. ... Toimintatietoja oli myös vaikea saada kaikilta muilta paitsi kirjastojen ja kansalais- ja työväenopistojen osalta. Tilastokeskuksen kokoama kuntien taloustiedosto muodostui tämän tutkimuksen tarkoitukseen ongelmalliseksi luokituksensa osalta. Lisäksi tiedot koottiin siirtymäkautena. Useissa organisaatioissa ja virastoissa tietokonepohjainen tietojen tallennus oli vasta tulossa tai sitä oltiin ajamassa sisään.*

Viimeksi kulttuuritoiminnan tuloja ja menoja on laajemmin tarkastellut Sari Karttunen (2003) nojaten Tilastokeskuksen kuntien toiminta- ja taloustietoihin sekä kulttuurilaitoksia (kirjastoja, museoita, teattereita ja orkestereita) ja taiteen perusopetusta koskeviin erillistilastoihin. Karttunen mukaan tiedonsaanti kuntien kulttuuritoiminnasta heikkeni edelleen vuonna 1993. Tällöin toteutettiin valtionosuusjärjestelmän uudistus, ja opetusministeriöltä katosivat lainsäädännölliset perusteet kerätä tietoja kunnilta niiden kulttuuritoiminnasta ja sen kustannuksista, mikä puolestaan johti valtion maksatus- ja seurantarekisterin lakkauttamiseen. Samoihin aikoihin uudistettiin kulttuuritoimintalakeita siten, että maininnat kulttuurilautakunnasta ja kulttuuritoimen viroista poistettiin. Uuden kuntalain (1995) myötä kuntien valta päättyi omista hallinnollisista rakenteistaan sekä valtionosuuksien käytöstä lisääntyi merkittävästi. Kulttuuripalvelujen kunnallishallinnolliset rakenteet ovat siten kaikkineen eriytyneet sekä lautakuntien, kulttuurihallinnon virkanimikkeiden (ks. esim. Keltti 2001) että palveluiden järjestämistapojen puolesta. Vuonna 2001 Ritva Mitchell kirjoittikin kulttuuripoliittisen tutkimuksen nykytilan ja kehittämistarpeiden kartoituksessaan, että kuntien taiteen ja kulttuurin rahoitustiedot kuuluvat suomalaisten kulttuuritilastojen suurimpiin aukkoihin (Mitchell 2001, 96).<sup>5</sup>

Tilastoinnin uudelleenjärjestämistä pohdittiin itse asiassa jo vuonna 1991 asetetussa KULTI-työryhmässä. Työryhmän tehtävänä oli 1) kartoittaa ne tietotarpeet, joita kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen hallinnolla oli näiden alojen kunnalliseen toimintaan nähden, 2) tehdä esitys siitä, miten nämä tiedot saataisiin joustavasti kerättyä valtionosuusuudistuksen ja kunnallista laskentatoimintaa koskevan uudistuksen jälkeen sekä 3) selvittää, kuinka samoja tietoja voitaisiin käyttää tulosohjaus- ja tavoitemittareina. Työryhmä esitti mietinnössään (1992) kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoiminnan palvelutietokannan perustamista olemassa olevien tietolähteiden eli Tilastokeskuksen kuntien taloustilastojen, taide- ja kulttuurialojen erillistilastojen, erillisselvitysten ja tieteellisten tutkimusten sekä Tilastokeskuksen haastattelututkimusten perustalle. Tietojen kokoamisvastuu jaettiin eri tahoille: opetusministeriölle (kirjastot), kuntien keskusjärjestöille (yleinen kulttuuritoimi) sekä Museovirastolle, Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitolle ja Suomen Sinfoniaorkesterit ry:lle (taidelaitokset).<sup>6</sup> Työryhmä esitti myös "kuntien kulttuuritilaston" julkaisemista Tilastokeskuksen toimesta vuosittain Tilastokeskuksen taloustilastojen ja erillistilastojen pohjalta.

KULTI-työryhmän ehdotuksia ei kuitenkaan koskaan toteutettu ilmeisesti lamavuosina syntyneiden säästötarpeiden sekä muiden tilastollisten kehittämishankkeiden päällekkäisyyden vuoksi (Karttunen 2003, 13-14). Tilastokeskuksen Kulttuuritilasto on tosin ilmestynyt joka toinen vuosi vuodesta 1999 lähtien. Kuntien kulttuuritoiminnasta ja sen taloudesta se tarjoaa kuitenkin suhteellisen vähän tietoa. Kulttuuritilasto 2005 -julkaisun kulttuurin yksityistä ja julkista tukea koskevassa luvussa todetaan lyhyesti kuntien asema kulttuuripalvelujen tuottamisessa sekä kulttuurin julkisessa rahoittamisessa. Tilastollisia tietoja esitetään suurimmista ja pienimmistä kulttuurin nettokustannuksista asukasta kohden, kuntien kulttuurimenoista asukasta kohden maakunnittain sekä kymmenen asukasluvultaan suurimman kunnan nettokäyttökustannuksista tehtävittäin kulttuurialalla. (Kulttuuritilasto 2005, 217-233.) Kunnallista kulttuuritoimintaa käsitellään toki epäsuorasti julkaisun muissakin kohdissa, kuten kulttuuritapahtumien ja -keskusten yhteydessä.

5 Kulttuuritilastoinnin kehittämisen tarpeesta on myös keskusteltu esimerkiksi Ruotsissa. Siellä kulttuuritilastoista vastaa pääasiallisesti valtakunnallinen kulttuurineuvosto (kulturrådet), minkä lisäksi kulttuuritoiminnan tilastotietoa laatii ja tilastoihin pohjautuvaa tutkimusta tekee lukuisia muita erillislaitoksia. Sten Månssonin (2004) katsauksessa ruotsalaiseen tietotilanteeseen hän huomauttaa erityisesti kuntien kulttuurimenoja koskevan tilastoinnin epätäydellisyydestä.

6 Kulttuurikeskuksia koskevan tiedonkeruun järjestäminen jätettiin myöhemmin sovittavaksi.

Karttunen nostaa omassa selvityksessään esille lukuisia aukkoja ja ongelmakohtia 2000-luvun alun kulttuuritilastointijärjestelmässä. Näitä ovat mm. eri tahoilta peräisin olevien aineistojen yhteensopimattomuus ja ristiriitaisuus, luokitus- ja laskentaperiaatteiden häilyvyys ja kuvataide-toimintaa sekä esimerkiksi lasten, nuorten, vanhusten ja vähemmistöjen kulttuuripalveluja koskevien tietojen puutteellisuus. Suurimpana ongelmana kuntien kulttuuritoiminnan tilastoinnissa hän pitää rahoituksen kuvaamista. Kulttuurisektorin toimijat eivät olekaan Karttusen mukaan pitäneet Tilastokeskuksen tuottaman talous- ja toimintatilaston tietosisältöjä, luokituksia ja laskentaperiaatteita oman seurantansa ja arviointinsa kannalta tyydyttävinä.<sup>7</sup> Ennestäänkin suhteellisen karkeita tilastoluokkia yhdistettiin edelleen vuonna 1997 siten, että museot, teatterit ja orkesterit muodostivat yhden tehtäväluokan. (Mt., 14-15.) Nämä eriytettiin jälleen vuonna 2006 museo- ja näyttelytoiminnaksi, teatteri-, tanssi ja sirkustoiminnaksi sekä musiikkitoiminnaksi.

Tilastoinnin kehittämistä koskevissa johtopäätöksissään Karttunen katsoo, että kulttuurialan tehtäväluokkien määritelmiä voitaisiin täsmentää siten, että kaikista kunnista saataisiin vertailukelpoiset tiedot, vaikka kulttuuritoiminnan hallinnon ja palvelujen järjestämistavat poikkeaisivatkin toisistaan. Lisäksi taiteen perusopetuksen osalta pitäisi hänen mielestään saada selville kaikki tuotot ja kustannukset koulutusyksiköstä riippumatta. Karttunen myös korostaa, että kulttuuritoiminnan kustannuksia koskeva taloustieto olisi kyettävä yhdistämään erilaisten kulttuuripalvelujen tuottamisen mallien analyysiin. Esimerkiksi erilaisten yhteistyöhön ja työnjakoon perustuvien tuotantotapojen hyödyntämisen vuoksi kunnat saattavat samalla rahalla tuottaa hyvin erilaisen määrän erilaisia palveluita. (Karttunen 2003, 48-49.)

Karttunen esittää myös perusteellisen kyselyn tekemistä kunnallisen kulttuuritoiminnan tilastoinnin relevanssin varmistamiseksi, jo olemassa olevien aineistojen käytettävyyden arvioimiseksi sekä tietojen täydentämiseksi erityisesti heikoimmin tilastoidusta ns. yleisen kulttuuritoiminnasta. Hänen mukaansa tällainen kuntakysely voitaisiin toteuttaa esimerkiksi 3-4 vuoden välein. Väli vuosina parannettu versio kuntien talous- ja toimintatilastosta sekä erillistilastot paikkaisivat ajankohtaisen tietotarpeen. Hän kuitenkin huomauttaa, että selvityskohde on syytä rajata tarkasti ennen kyselyn toteuttamista, koska

*... kulttuuri ei ole enää yhtä selkeä kokonaisuus kunnallisessa sivistystoimessa kuin vielä 1900-luvun alussa ennen lainsäädännöllisiä ja organisatorisia uudistuksia. Sektoroituneen kulttuurihallinnon purkauduttua vanhat lomakepohjat eivät enää toimi: kulttuuritoimen virat, lautakunnat ja virastot eivät monessakaan kunnassa ole yhtä helposti identifioitavissa kuin vielä kymmenen vuotta sitten. Niitä on monin paikoin supistettu ja yhdistetty muuhun sivistys- ja vapaa-aikatoimeen. Kyselylomakkeella olisi tänä päivänä yritettävä tavoittaa sellaisia vaikeasti tilastoitavia toimintatapoja, jotka olivat vielä harvinaisia 1990-luvun alkupuolella, kuin verkostoituminen yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa. Kunnan kulttuuritoimen arvioidaan kehittyvän tulevaisuudessa entistä enemmän mahdollistajan ja yhteistyökumppanin suuntaan. ... Kulttuuripalveluita on myös alettu tuottaa yhtä kuntaa laajemmalle alueelle, joten myös tilastointiyksikkö on kyseenalaistettava. ... Kaiken kaikkiaan kunnallista tai laajemmin alueellista kulttuuritilastoa kannattaa lähteä rakentamaan pikemmin Pornan (1999) "kunnissa organisoitu kulttuuritoiminta" -konseptin pohjalta kuin rajoittuen suppeasti kuntien kulttuuritoiminnan nimissä järjestämään tai rahoittamaan toimintaan. Tällöin voidaan suhteuttaa kuntaa kulttuuripalveluiden tuottajana ja rahoittajana muihin alueen toimijoihin ja paikantaa kohteita, joissa mahdollisesti tarvitaan kuntien tai valtion kulttuuripoliittista interventiota. (Mt., 48-49.)*

<sup>7</sup> Talous- ja toimintatilastoihin sisältyvät tiedot kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, investoinneista, rahoituksesta, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Osaa tiedoista käytetään tulevien vuosien rahoituksen määrittelyyn. Valtionosuusviranomaiset edellyttävät tietoja toteutuneista menoista ja tuloista tehtävittäin.

## 3 Pilottihankkeen toteutus

### 3.1 Hankkeen tausta ja toteutus

Tämän raportin kuvaama kuntien kulttuuritoiminnan menoja ja tuloja kartoittava pilottihanke sai alkunsa keväällä 2006. Ensimmäinen kokous pidettiin Kuntaliitossa 11. toukokuuta, ja siihen osallistui kuntaliiton edustajien (Ditte Winqvist, Johanna Selkee) lisäksi edustajia Espoosta, Jyväskylästä, Lahdesta, Lappeenrannasta, Tampereelta ja Turusta. Lisäksi kiinnostusta hanketta kohtaan olivat osoittaneet Kuopion, Mikkelin, Oulun, Rovaniemen ja Vaasan kaupungit. Tapaamista ennen Kuntaliitto oli esittänyt kunnille eräitä tiedonkeruuseen liittyviä kysymyksiä. Tärkeimpänä pidettiin sellaisen kuntien kulttuuritoiminnan taloutta koskevan vertailutiedon saavuttamista, joka perustuu hallintokunnan sijasta toimintaan.

Tiedonkeruun periaatteita ja kyselylomakkeen sisältöä valmisteltiin sen jälkeen erillisissä tapaamisissa (20.10., 16.2. ja 16.5.), joihin osallistui vaihtelevasti eri kuntien edustajia sekä tutkijoita kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämistätiöstä Cuporesta (Pasi Saukkonen, Minna Ruusuvirta). Kyselylomaketta valmisteltiin Kuntaliitossa, ja siitä keskusteltiin ja sitä kehitettiin edelleen yhteisissä tapaamisissa. Lisäksi osallistujilla oli mahdollisuus kommentoida hanketta puhelimitse ja sähköpostitse.

Kyselylomake saatekirjeineen ja täyttöohjeineen (ks. liitteet 1, 2 ja 3) lähti sähköisessä muodossa<sup>8</sup> 15 kuntaan<sup>9</sup> 31. toukokuuta. Kyselylomakkeessa selvitettiin aluksi kunnan kulttuurin hallinto- ja palvelurakenne ja yleisen kulttuuritoimen sekä kulttuuritalojen henkilöstön lukumäärä sekä kunnan omistamat ja avustamat taide- ja kulttuurilaitokset sekä kulttuuritalot eriteltynä taide- ja toimintalajeittain (museot, teatterit ja ooppera, orkesterit, kulttuuritalot) ja toimintamuodoittain (kunnan omistama, osakeyhtiö, säätiö, jokin muu). Kunnan kulttuurin käyttötalous -osassa selvitettiin toimintamenot ja toimintatulot seuraavista kokonaisuuksista: 1) kulttuuri- ja taidelaitokset, 2) kulttuuritalot, 3) taiteen perusopetus, 4) kunnan kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta (josta erikseen avustukset) sekä 5) muiden hallintokuntien kulttuuritoiminta. Tiedot koottiin kuntien vuoden 2006 tilinpäätöksistä. Kirjastojen menot ja tulot päätettiin täydentää jälkikäteen.

Lomakkeen täyttöön annettiin vastausaikaa 22. kesäkuuta asti. Mainittuun päivämäärään mennessä saatiin vastaus 11 kunnalta.<sup>10</sup> Tässä vaiheessa monelta kunnalta saadut vastaukset olivat kuitenkin siinä määrin puutteellisia, että kaikkia kuntia pyydettiin vielä kerran tarkistamaan ja täydentämään tietojaan. Tarkistuspyyntö lähti kuntiin 29.6., ja vastauksia tai korjauksia pyydettiin 6. elokuuta mennessä. Kuntaliiton ja Cuporen työntekijät vertasivat seuraavaksi tietoja omiin taustatietoihinsa sekä korjasivat, täydensivät ja täsmensivät tietoja keskusteltuaan kuntien edustajien kanssa. Riittävän yhteismitalliset ja vertailukelpoiset tiedot ensimmäisten analyysien tekemiseksi katsottiin olevan valmiina 26. syyskuuta. Tuloksia esiteltiin hankkeeseen osallistuneille kunnille 11. lokakuuta.<sup>11</sup> Tilaisuuden jälkeen kunnille annettiin vielä aikaa 19. lokakuuta asti tehdä tällöin esille nousseita täydennyksiä tai korjauksia omiin tietoihinsa. Tiedonkeruun eteneminen voidaan esittää tiivistetysti seuraavan prosessikaavion avulla.

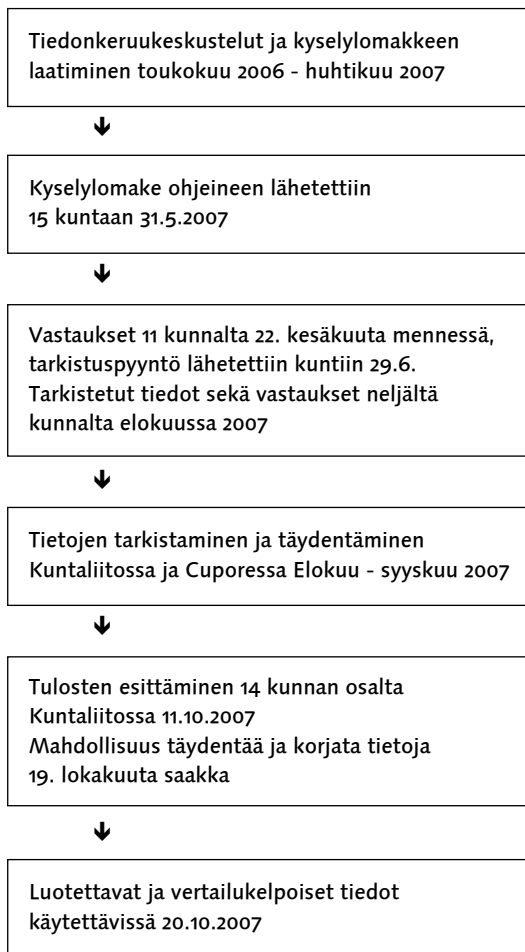
<sup>8</sup> Kyselylomakkeessa hyödynnettiin internetin välityksellä toimivaa tiedonkeruutyökalua Webropolia.

<sup>9</sup> Tässä vaiheessa mukana olivat Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Mikkelä, Oulu, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa ja Vantaa.

<sup>10</sup> Neljältä kunnalta saatiin vastaukset elokuun aikana.

<sup>11</sup> Tässä tapaamisessa esiteltiin pääasiassa kuntien menotaloutta, koska tämän osion tietojen tarkistamisen ja täydentämisen vaatiman työmäärän vuoksi tulopuolen tietojen varmistamiseen ei ollut enää jäänyt riittävästi aikaa.





Kaavio 1. Kuntien kulttuuritoiminnan tiedonkeruun pilottihankkeen toteutus

### 3.2 Tiedonkeruuluokkien määritelmät

Kulttuuritoiminnan tiedonkeruussa selvittävien seikkojen ja kokonaisuuksien määrittely ja rajaus ovat tunnetusti kiistanalaisia asioita. Onkin syytä tarkastella lähemmin, mitä pilottihankkeen kyselylomakkeen eri asiakokonaisuuksilla tarkoitettiin, kuinka määritelmiä tietoja tarkistettaessa ja täydennettäessä täsmennettiin ja millä lailla kyselyn määritelmät suhtautuvat Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilastojen määritelmiin.

*Taide- ja kulttuurilaitos* määriteltiin kyselyn ohjeissa siten, että sillä tarkoitettiin kunnan omistamaa tai vuotuista kiinteää julkista avustusta saavaa museota, teatteria tai orkesteria, jolla on palkattuna vakituista henkilökuntaa, jolla on ympärivuotista toimintaa ja joka on yksi hallinnollinen kokonaisuus (erillisiä toimipisteitä ei siis laskettu erikseen). Koska tämä määritelmä tuotti toisistaan varsin huomattavasti poikkeavia taide- ja kulttuurilaitosten listoja, kohtaan tehtiin seuraavia tarkennuksia. Taide- ja kulttuurilaitokseksi määriteltiin lakisääteistä valtiosuutta tai harkinnanvaraista valtion toiminta-avustusta saava museo, teatteri (sisältäen tanssiteatterin ja oopperan) tai orkesteri tai muu kunnan avustusta vuonna 2006 saanut ammattimainen taide- tai kulttuurilaitos museo- tai orkesteritoiminnan tai näyttämötaiteen alalla. Taide- ja kulttuurilaitokseksi laskettiin myös esimerkiksi ympäristölautakunnan alainen Kuopion luonnontieteellinen museo sekä valtakunnallisiin erikoismuseoihin kuuluva Suomen käsityön museo. Taide- ja kulttuurilaitoksiksi ei siis sitä vastoin laskettu esimerkiksi festivaali- tai tapahtumaorganisaatioita ja harrastajateattereita. Taide- ja kulttuurilaitosten toimintamenot -kohta sisälsi erillisenä kysymyksenä ao. määritelmän mukaisille

laitoksille annetun avustuksen, joten kyseinen kokonaisuus sisälsi sekä kunnan omia että kunnan avustamia yksityisiä toimijoita. Viimeksi mainitut saattoivat oikeudelliselta muodoltaan olla esimerkiksi säätiöitä, yhdistyksiä, osakeyhtiöitä tai kuntayhtymiä.

Kyselylomakkeen määritelmä on suppeampi kuin Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilastojen määritelmät museo- ja näyttelytoiminnalle, teatteri-, tanssi ja sirkustoiminnalle sekä musiikki-toiminnalle. Tilastokeskuksen luokittelussa museo- ja näyttelytoiminta sisältää kunnan järjestämän ja tukeman toiminnan sekä kunnan tähän toimintaan myöntämät avustukset yhteisöille, yhdistyksille ja yksittäisille taiteilijoille. Näyttelytoimintaan luetaan kuuluvaksi taidenäyttelyt sekä yleisemmin kulttuurialaan kuuluvat näyttelyt. Samoin teatteri-, tanssi- ja sirkustoiminta sisältää kunnan järjestämän ja tukeman toiminnan lisäksi kunnan yhteisöille, yhdistyksille ja yksittäisille taiteilijoille näihin toimintoihin antamat avustukset. Musiikkitoiminta kattaa puolestaan kunnan järjestämän sekä vastaavan toiminnan tukemisen sekä mm. orkesteri- ja bänditoiminnan, oopperatoiminnan, kuorot, esitysten järjestämisen sekä yhteisöille, yhdistyksille ja muusikoille kunnan tähän toimintaan antamat avustukset. Talous- ja toimintatilastot sisältävät siis sellaista pääasiassa harrastuspohjaista taide- ja kulttuuritoimintaa sekä eräitä toiminnallisia laajennuksia (näyttelytoiminta, kuorot, esitysten järjestäminen), jotka tässä kyselyssä sijoittuvat kohtaan muun kulttuuritoiminnan avustukset. Pilottihankkeen tiedot ja Tilastokeskuksen tiedot eivät siten ole suoraan vertailukelpoisia.

*Kulttuuritalolla* tarkoitettiin kyselylomakkeessa kunnan omistamaa erillistä hallinnollista yksikköä tai kunnan vuotuista avustusta saavaa, kulttuuritoimintaa ylläpitävää yksikköä. Esimerkkinä kulttuuritalosta mainittiin Helsingissä toimiva paikallisen kulttuuriasiankeskuksen alainen lastenkulttuurikeskus Annantalo. Myös tähän kohtaan tehtiin yhdenmukaisuuden ja siten vertailukelpoisuuden lisäämiseksi joitain tarkennuksia. Ensinnäkin kokonaisuutta alettiin kutsua laajemmalla nimellä kulttuuritalo tai -keskus, jota myös Tilastokeskus käyttää kulttuuritilastoissaan. Kulttuuritaloksi tai kulttuurikeskukseksi luokiteltiin ainoastaan sellaiset kokonaisuudet, joilla oli omaa kulttuurituotantoa sekä erotettavissa oleva oma budjetti. Näin saavutettava tilastoluokka osoittautui varsin hajanaiseksi niin taloudellisen volyyminsä, toimintatapojensa kuin toimintasisältöjensäkin puolesta. Siksi se jaettiin edelleen neljään osaan: 1) valtion tukea saavat alueelliset elokuva-, valokuva- ja tanssin keskuskeskukset, 2) lastenkulttuurikeskukset ja -talot, 3) konsertti- ja kongressitalot (esim. Tampere-talo) sekä 4) muut kulttuuritalot ja -keskukset (esim. Oulun Nuku, Vantaan Lumo ja Tampereen Tullikamari). Viimeksi mainittu kategoria sisältää myös kaksi tiedekeskusta, Oulun Tietomaan ja Vantaan Heureka. Taide- ja kulttuurilaitosten tavoin kulttuuritalojen ja -keskusten toimintamenot sisältävät jälleen niille kohdistetut avustukset, joten ao. kohta sisältää sekä kunnallisia että yksityisiä toimijoita sekä niiden tuloja ja menoja.

Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilastoissa kulttuuritalojen ja -keskusten tiedot sijoittunevat suurimmaksi osaksi kohtaan "muu kulttuuritoiminta". Tilastokeskuksen kulttuuritilastojulkaisuun kuuluu erillinen taulukko kulttuuritaloista ja -keskuksista, mutta siinä ei mainita taloudellisia avainlukuja, vaan ainoastaan ylläpitäjä, avaamisvuosi, istumapaikkojen lukumäärä, näyttelytilojen koko neliömetreinä sekä tapahtumat ja toiminta. Tietoja on kerätty mm. tilastokeskuksen rakennustietokannasta, jonka kokoontumisrakennuksiin sisältyvät suomalaiset teatteri-, ooppera- ja kongressitalot, ja se sisältää Suomen kulttuuritalojen neuvottelukunnan jäsenten lisäksi myös muita laitoksia (ks. esim. Kulttuuritilasto 2005, 194, 206-211). Julkaisun luettelo on osin laajempi kuin pilottihankkeen sisältämä kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten kokonaisuus, koska se sisältää esimerkiksi konserttisaleja ja sellaisia yksikköjä, joiden taloudelliset tiedot eivät olleet irrotettavissa laajemmasta, esimerkiksi kulttuuritoimen kokonaisuudesta. Kulttuuritilaston luettelosta puolestaan puuttuvat elokuvan, valokuvan ja tanssin alueelliset keskuskeskukset, joita koskevaa tietoa sisältyy kulttuuritilastojulkaisun teatteria, elokuvaa ja kuvataidetta tarkasteleviin lukuihin.

*Taiteen perusopetus* määriteltiin kyselylomakkeessa siten, että sillä tarkoitettiin asianomaisen lain mukaista taiteen perusopetusta.<sup>12</sup> Kokonaisuus sisälsi sekä yleisen että laajan oppimäärän riippumatta siitä, mikä on opetusta tarjoava oppilaitos (esim. taidekoulu, musiikkiopisto tai kansalais- tai työväenopisto). Yleinen taidekasvatus ei siis kuulunut tähän kategoriaan. Kyselyyn tuli myös merkitä mahdolliselta ulkopuoliselta taholta ostetun taiteen perusopetuksen kustannukset sekä kunnan avustukset taiteen perusopetusta järjestäville tahoille. Tämä kohta vastaa pitkälle Tilastokeskuksen määritelmää, joskin talous- ja toimintatilastossa kunnan tai kuntayhtymän kansalaisopiston (tai työväenopiston) järjestämä taiteen perusopetus sijoittuu luokkaan kansalaisopistojen vapaa sivistystyö.

*Muu kulttuuritoiminta*, josta käytettiin myös nimitystä yleinen kulttuuritoimi, määriteltiin siten, että se sisälsi kaiken varsinaisen kulttuuritoimen hallinnon alla toteutetun kulttuuritoiminnan, joka jää jäljelle kun edellä mainitut kokonaisuudet (laitokset, keskuksat ja taiteen perusopetus) on otettu erilleen. Paikallisesta terminologiasta riippuen sillä tarkoitettiin esimerkiksi kulttuuritoimiston, kulttuuriasiakseksuksen tai kulttuurikanslian vastuualueelle kuuluvia tehtäviä. Koska tätä kokonaisuutta koskevat tiedot on aikaisemmin useassa yhteydessä todettu huonoinen tilastoiduiksi, se jaettiin edelleen neljään osaan. "Tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit" sisälsivät kunnan itse järjestämät yleisölle suunnatut yksittäiset esitykset, tilaisuudet ja tapahtumat. "Taide- ja yleisökasvatus" kattoi puolestaan eri-ikäisille suunnatun ohjatun taidekasvatustoiminnan (esim. kunnan kulttuuritoimen järjestämät kulttuurikerhot), mutta ei taiteen perusopetusta. "Kunnan kulttuuritoimen tilakustannukset" pitivät sisällään tilamenot ja tila-avustukset kuten kirjailijatalon, galleriat sekä taiteilijoiden työskentelytiloja tai vastaavia (jotka eivät kuulu taidelaitoksiin tai kulttuuritaloihin). Viimeisenä tässä oli kohta "muut" eli menotalouden tarkastelussa kulttuuritoimen kaikki muut kustannukset, esimerkiksi hallintomenot, ja tulopuolen tarkastelussa puolestaan muihin kohtiin sijoittumattomat tulot.

Muusta kulttuuritoiminnasta oli lisäksi erotettu omaksi kokonaisuudekseen kulttuuritoimen (tai kulttuurilautakunnan tai vastaavan lautakunnan) myöntämät *avustukset*. Näihin avustuslukuihin eivät siis sisältyneet taide- ja kulttuurilaitosten, kulttuuritalojen ja -keskusten eivätkä taiteen perusopetusta antaneiden oppilaitosten avustussummat, jotka tuli merkitä asianomaisiin kohtiin. Avustusten saajat jaoteltiin siten, että kokonaissummasta ja -määristä erotettiin 1) yksityiset henkilöt, 2) yhdistykset, säätiöt, yritykset ja muut yhteisöt sekä 3) ammattitaiteilijoiden työskentelyapurahat (ks. tarkemmin liite 3).

Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilastoissa kohta "muu kulttuuritoiminta" sisältää sen kunnan järjestämän toiminnan, jonka tarkoituksena on kulttuuriharrastusten ja -palvelujen tarjonta ja tukeminen. Tähän kuuluvat myös yleiseen kulttuuritoimeen luettavan henkilöstön palkkauksesta ym. aiheutuvat menot ja tulot sekä kulttuurikeskusten toiminnasta aiheutuvat menot ja tulot ja kaikki kulttuuritoimen ja muiden hallintokuntien kulttuuritapahtumille sekä kulttuuritoiminnalle myönnettyt avustukset lukuun ottamatta museo- ja näyttelytoiminnan, teatteri-, tanssi ja sirkustoiminnan sekä musiikkitoiminnan avustuksia. Tässäkään kohdassa tiedot eivät siis ole keskenään vertailukelpoisia, koska pilottihankkeen kyselyssä muut hallintokunnat ja kulttuurikeskukset tarkastellaan erikseen ja avustussummien kirjaamiset poikkeavat toisistaan.

Toimintamenoissa käytettiin Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilaston mukaisia menolajeja, joita olivat henkilöstömenot, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, vuokramenot sekä muut menot. Palvelujen ostoista (asiakaspalvelut ja muut palvelut), aineista, tarvikkeista ja tavaroista sekä muista menoista oli erotettu toisistaan sisäiset ja ulkoiset ostot ja hankinnat. Samoin vuokramenot oli jaettu sisäisiin ja ulkoihin menoihin. Toimintamenoihin yhteensä oli siis kulttuuri- ja taidelaitosten, kulttuuritalojen ja -keskusten sekä taiteen perusopetuksen osalta laskettu mukaan

---

<sup>12</sup> Lain taiteen perusopetuksesta ensimmäisen pykälän mukaan taiteen perusopetus on "tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen." Sen yhteydessä voidaan järjestää myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa.

laitoksille ja yhteisöille annetut avustukset. Erikseen pyydettiin vielä toimintamenoista eroteltavaksi kiinteistökustannukset yhteensä (sisäinen ja ulkoinen vuokra, lämpö, sähkö, vesi, kunnossapito ja siivous sekä kiinteistön hoidosta aiheutuneet henkilöstömenot). Lisäksi pyydettiin ilmoittamaan poistot, arvonalentumiset ja vyörytyserät yhteensä. Muiden hallintokuntien kulttuurimenot jaettiin ainoastaan seuraaviin kokonaisuuksiin: palvelujen ostot, avustukset, vuokramenot ja muut menot.

Toimintatulot jaettiin vastaavasti talous- ja toimintatilaston luokituksen mukaisesti myyntituloihin, maksuihin, tukiin ja avustuksiin, vuokratuloihin sekä muihin tuloihin. Myyntituloista erotettiin sisäiset myyntitulot (ml. omat liikelaitokset) ja vuokratulot jaettiin ulkoisiin ja sisäisiin vuokratuloihin. Tuet ja avustukset jakautuivat seuraaviin kokonaisuuksiin: työllistämistuet, muut tuet ja avustukset valtiolta, Euroopan unionilta saadut tuet ja avustukset sekä muilta tahoilta saadut tuet ja avustukset. Toimintatuloista pyydettiin lisäksi erottelemaan laskennalliset tulot, ja näistä vielä erikseen vyörytyserät. Muiden hallintokuntien kulttuuritulot jaettiin seuraaviin kokonaisuuksiin: myyntitulot, maksut, tuet ja avustukset sekä vuokratulot.

## 4 Pilottihankkeesta saadut kokemukset

Tässä luvussa tarkastellaan tiedonkeruun pilottihankkeesta saatuja kokemuksia sekä kyselyn toteuttajien ja tietojen käsittelijöiden (Kuntaliitto, Cupore) että kyselylomakkeen vastaanottajien ja täyttäjien (hankkeeseen osallistuneet kaupungit) näkökulmasta. Ensimmäinen havainto on siis se, että kyselyn ensimmäisen vastauskierroksen tuottama tieto ei ollut vielä suoraan hyödynnettävissä luotettavana ja vertailukelpoisena tietona kuntien kulttuuritoiminnan menoista ja tuloista. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittiin tietojen korjausta, tarkennusta ja täydennystä, mikä puolestaan edellytti suhteellisen runsaasti sekä kyselyn toteuttajien että hankkeeseen osallistuneiden kuntien edustajien työpanosta ja vaivannäköä. Huomio kannattaa siis kiinnittää erityisesti niihin seikkoihin, joita on välttämätöntä muuttaa suhteellisen vähäisillä resursseilla toteutettavan tiedonkeruujärjestelmän aikaan saamiseksi. Tiedonkeruun konkreettista kehittämistä käsitellään varsinaisesti myöhemmin, mutta sopiviin kohtiin on jo tässä luvussa lisätty joitain tärkeitä katsottuja parannusehdotuksia.

Myönteisenä seikkana ja kokemuksena voidaan ensinnäkin pitää hyvää vuorovaikutusta ja yhteistyötä hankkeeseen osallistuneiden kuntien ja kyselyn toteuttajien välillä sekä tiedonkeruun valmistelu- ja toteutusvaiheessa että kyselytietoja tarkistettaessa ja täydennettäessä. Keskinäinen kommunikaatio toimi ilmeisen hyvin myös kuntien edustajien mielestä. Kyselyn tulosten esittelytilaisuuden yhteydessä 11. lokakuuta osallistujille jaettiin lomake, jossa kuntien edustajilta tiedusteltiin tiedonkeruun tavoitteita, kokemuksia ja kehittämissuhteita (liite 5). Lomakkeessa kysyttiin kokemuksia kyselylomakkeen sisällöstä ja rakenteesta sekä taloustietojen löytymisestä ja lomakkeen muusta täytöstä. Kuntien edustajat olivat pääasiallisesti tyytyväisiä tiedonkeruuhankkeen toteutukseen, ja luottamusta "lastentautien" voittamiseen tiedonkeruuta toistettaessa esiintyi. Tiedonkeruun verkostomaista, keskustelemaa ja yhteistyöhön perustuvaa organisoitumista toivottiin myös jatkossa.

Esille nousi kuitenkin myös erilaisia ongelmakohtia ja vaikeuksia. Selvästi eniten mainintoja saivat ongelmat tietojen saamisessa muista kuin kulttuurialan hallintokunnista (6 mainintaa, lomakkeita kaikkiaan 12). Lomaketta tai sen ohjeistusta pidettiin muutamissa vastauksissa sekavana tai vaikeaselkoisena tai kokonaisuutta vaikeasti hahmotettavana. Hankalana pidettiin myös vastausaikataulun tiukkuutta sekä ajankohdan sijoittumista alkukesään. Lisäksi esimerkiksi kulttuuritalojen ja -keskusten määrityksiä pidettiin epäselvinä.

Seuraavaksi tarkastellaan hieman lähemmin, minkälaisia puutteita ja ongelmia ensimmäisissä vastauksissa ilmeni ja mistä ne saattoivat johtua. Taloudellisilta mittasuhteiltaan merkittävimpänä ongelmakohtana voidaan epäilemättä pitää taide- ja kulttuurilaitoksen sekä kulttuuritalon tai -keskuksen määritelmää ja niihin kohdistuvien meno- ja tuloerien kirjautumista. Lopullisen määritelmän mukaisille taide- ja kulttuurilaitoksille suuntautui kahta kuntaa lukuun ottamatta kaikissa kunnissa yli puolet kaikista toimintamenoista ja neljässä kunnassa yli 80 prosenttia (ilman kirjastoja). Lomakkeen alkuperäiset määritelmät osoittautuivat liian väljiksi, kun osa kaupungeista sisällytti esimerkiksi taide- ja kulttuurilaitosten luokkaan mm. harrastajateattereita ja festivaaliorganisaatioita. Koska näiden sisällyttäminen taide- ja kulttuurilaitoksiksi yhteismitallisesti kaikista kunnista olisi ollut hyvin vaikeata, päätettiin tehdä edellä mainittu raja, jonka mukaan taide- ja kulttuurilaitoksiksi katsottiin ne museot, teatterit (ml. tanssiteatteri ja sirkus) ja orkesterit, jotka saivat joko lakisääteistä valtionosuutta tai harkinnanvaraista valtion toiminta-avustusta tai jotka toimivat muuten ammattimaisesti. Osa kunnista oli myös sijoittanut taide- ja kulttuurilaitosten joukkoon taiteen perusopetusta antavia oppilaitoksia. Toimintojen kirjaamisella eri paikkoihin ei ole vaikutusta kunnallisen kulttuuritoiminnan rahoituksen kokonaissummaan. Sillä voi kuitenkin olla paljon merkitystä talouden ja toiminnan sisäisen erittelyn ja siten hienovaraisempien kulttuuripoliittisten tulkintojen kannalta.

Ongelmia aiheutti myös lomakkeen muotoilu "kunnan omistamat". Osa taide- ja kulttuurilaitoksista sekä kulttuuritaloista ja -keskuksista on kunnan kokonaan omistamia osakeyhtiöitä tai säätiöitä, jotka ovat kuitenkin budjettitalouden ulkopuolella. Kunta saattoi siis "omistaa" sekä oikeudelliselta muodoltaan täysin kunnallisia että täysin yksityisiä yksiköitä, mikä aiheutti jonkin verran sekaannusta. Yhdessä tapauksessa taidelaitosta ylläpitävälle yhdistykselle, jonka jäseniä ovat alueen kunnat, kaupungin myöntämä avustus oli merkitty kunnan sisäiseksi toimintamenoiksi. On siis ilmeistä, että eri osa-alueiden ja kohtien määrittelyssä täytyy tältäkin osin käyttää täsmällisempiä ilmaisuja.

Tämäntyyppiset epäselvyydet oli kuitenkin suhteellisen helppo havaita ja korjata, kun hankkeeseen osallistuneita kuntia ei ollut tämän enempää. Enemmän työtä aiheuttivat lukuisat sellaiset epätäsmällisyydet ja epä johdonmukaisuudet kyselyyn täytetyissä tiedoissa, joista ei voinut nopeasti tietää asioiden oikeaa tilaa. Useassa kunnassa esimerkiksi avustussumma laitoksille puuttui, vaikka avustettavia tahoja oli ilmoitettu, avustettavien tahojen ilmoitettu lukumäärä poikkesi avustuksien saajien listan yhteenlasketusta lukumäärästä tai tiedot olivat muuten keskenään ristiriidassa. Jatkossa lomaketta onkin syytä kehittää edelleen siten, että sen täyttäjällä voi helposti itse havaita mainitun kaltaiset virheet.

Kuten edellä mainittiin, myös kulttuuritalojen ja -keskusten määritelmiä katsottiin tarpeelliseksi muokata yhteismitallisuuden ja vertailukelpoisuuden edistämiseksi. Lisätyötä aiheuttivat tarkistukset, oliko muissa kunnissa vastaavia hallinnollisesti ja taloudellisesti itsenäisiä yksiköitä, kuin mitä osa kunnista oli ilmoittanut. Esimerkiksi lastenkulttuurikeskusten ja musiikkikeskusten osalta kulttuurihallintojen kuvaukset, kuntien ja yksikköjen kotisivut tai muut julkiset lähteet eivät aina tarjonneet riittävästi informaatiota. Myös kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten kohdassa yksi kunta oli merkinnyt konsernihallintoon kuuluvan osakeyhtiön menot avustusten sijaan muiksi sisäiseksi toimintamenoiksi ja tulot kunnan sisäiseksi tuloiksi. Vaikea kysymys koski myös sitä, pitäisikö tiedekeskuksia pitää kulttuurikeskuksina vai museoina. Koska Oulun Tietomaata ja Vantalla sijaitsevaa Heurekaa voitiin pitää funktionaalisesti samantyyppisinä laitoksina, niiden sijoittaminen samaan luokkaan oli perusteltua. Lopulta ne sijoitettiin kulttuurikeskusten kategoriaan, mutta yksiselitteistä ratkaisua tähän kysymykseen ei varmaan ole saatavissa. Myös tässä kohdassa menotiedot puuttuivat joidenkin kaupunkien osalta, vaikka kulttuuritaloja ja -keskuksia oli toisessa kohdassa ilmoitettu.

Merkittävimmät puutteet löytyivät kuitenkin taiteen perusopetuksesta. Viiden kaupungin tiedot puuttuivat aluksi täysin tai miltei kokonaan, minkä lisäksi taiteen perusopetusta antaville oppilaitoksille annettavat avustussummat puuttuivat ao. kohdasta kahdesta sellaisesta kaupungista, joissa muut tämän toimintaluokan menot kaupungin omien oppilaitosten osalta oli ilmoitettu ja joissa siis avustettiin myös yksityisiä toimijoita.<sup>13</sup> Monissa näistä kaupungeista taiteen perusopetus kuului kouluista ja opetuksesta vastaavan lautakunnan ja toimen vastuualueelle kulttuurilautakunnan (tai vastaavan) ja kulttuuritoimen sijaan. Lisäksi oli usein epäselvää, onko kaupungin omistamassa tai yksityisessä kansalais- tai työväenopistossa annettu opetus sisällytetty taiteen perusopetuksen lukuihin, sekä missä määrin taiteen perusopetus kyseisissä laitoksissa oli onnistuttu erottamaan muusta toiminnasta. Taiteen perusopetuksen tiedonkeruu on monella tapaa vaikeata, eikä sen kaikkia ongelmia pystytä tämäntyyppisen tiedonkeruun puitteissa ratkaisemaan.

Kunnan kulttuuritoimen alla olevan muun kulttuuritoiminnan (yleinen kulttuuritoimi) osalta lomakkeeseen haluttiin siis sellainen erittely, joka antaisi aikaisempia tiedonkeruita paremman kuvan siitä, mitä kunnan kulttuuritoiminta pitää sisällään, kun siitä on vähennetty taide- ja kulttuurilaitokset, kulttuuritalot ja -keskukset sekä taiteen perusopetus. Erottelu tilaisuuksiin, tapahtumiin ja festivaaleihin, taide- ja yleisökasvatukseen, tilakustannuksiin sekä muihin menoihin ei kuitenkaan onnistunut ainakaan tässä pilottivaiheessa tuottamaan merkittävästi luotettavaa lisäinformaatiota.

<sup>13</sup> Taiteen perusopetuksen järjestäminen on kaikkineen varsin kirjavaa. Neljässä kunnassa annettiin rahoitusta vain kunnan omille oppilaitoksille ja samoin neljässä kunnassa ei ollut lainkaan taiteen perusopetusta antavia kunnan omia oppilaitoksia. Muissa kaupungeissa sekä oli omia oppilaitoksia että avustettiin yksityisiä oppilaitoksia.

Kunnan kulttuuritoimen tilakustannuksia pystyi esimerkiksi esittämään ainoastaan puolet kaupungeista, minkä lisäksi kahden kaupungin kohdalla summat muuttuivat tarkistuskierröksellä merkittävästi.

Lopulliseen taulukkoon jäi kunnan kulttuuritoimen taide- ja yleisökasvatuksesta taloustietoja samaten vain seitsemästä kunnasta, sen jälkeen kun lastenkulttuurikeskusten sekä taiteen perusopetuksen menot oli siirretty muihin kohtiin. Ainakin osassa näistä kunnista epäilemättä järjestetään taide- tai yleisökasvatusta myös kulttuuritoimen toimesta, mutta siihen tarkoitettujen menoerät eivät olleet eroteltavissa kulttuuritoimen budjetista, tai toiminta oli organisoitu esimerkiksi taidelaitosten sisällä, jolloin sen menot sisältyivät näiden omiin tilinpäätöksiin. Sama koskee vielä selvemmin kysymystä tilaisuuksista, tapahtumista ja festivaaleista, joita koskevia lukuja saatiin lopulta yhdestätoista kunnasta. Kaikkineen muutos alkuperäisiin lukuihin oli tarkistuskierröksen jälkeen kolmessa kunnassa useita kymmeniä tuhansia euroja, joten tältäkin osin tietojen tarkistus oli tarpeen.

Edellä mainitut ongelmat kuvaavat hyvin niitä vaikeuksia, jotka liittyvät taloustietojen keräämiseen toiminnallisista kokonaisuuksista järjestämistahosta ja -tavasta riippumatta. Muun kulttuuritoiminnan eritellympiä tietoja voi kuitenkin todennäköisesti ajan mittaan saada paremmin esille kun sekä tiedonkerääjien että kyselyyn vastaajien kokemukset karttuvat, mikäli näitä tietoja pidetään jatkossakin tarpeellisina. Vuonna 2007 toteutettu pilottihanke, samoin kuin tiedonkeruut yleensäkin, voidaan todella nähdä myös oppimisprosesseina, joissa kulttuurin vastuuvirkamiehet eri hallintokunnissa sekä kunnan taloushallinnon virkamiehet voivat kohdata toisensa, keskustella kulttuurista ja kulttuuripalveluista ja pohtia yhdessä sekä kunnan kulttuuritoimintaa että sitä koskevan laadullisen ja määrällisen tiedon hankkimisen edellytyksiä.

Kulttuuritoimen avustusten (pl. siis laitokset, keskuksat ja taiteen perusopetuksen oppilaitosten avustukset) suhteen täytyi puolestaan ensinnäkin varmistaa, että mainituissa luvuissa ei ollut päällekkäisyyttä taide- ja kulttuurilaitosten, kulttuuritalojen ja -keskusten sekä taiteen perusopetuksen kohdissa ilmoitettujen lukujen kanssa, ja että mainituista kohdista pois siirretyt luvut (esimerkiksi harrastajateattereiden ja festivaalijärjestäjien avustukset) tulivat asianmukaisesti kirjatuiiksi. Tämä johti joidenkin kuntien kohdalla varsin suuriin muutoksiin alkuperäisiin lukuihin verrattuna. Lisäksi paljastui yksi suuren mittaluokan lyöntivirhe. Lomakkeessa esitetty erittely a) yksityisiin henkilöihin, b) yhdistyksiin, säätiöihin, yrityksiin ja muihin yhteisöihin sekä c) ammattitaiteilijoihin ei myöskään toiminut, koska se ymmärrettiin eri kunnissa eri tavalla.

Myös muiden hallintokuntien osalta katsottiin tarpeelliseksi tiedustella edelleen kunnilta näiden kulttuuriin kohdentamia menoja. Erot kuntien välillä olivat hyvin suuria sekä siinä, missä määrin tietoja oli saatu eri hallintokunnista, että ilmoitetuissa rahasummissa. Lisäksi täytyi varmistaa, ettei taide- ja kulttuurilaitoksille, kulttuuritaloille ja -keskuksille tai taiteen perusopetuksen oppilaitoksille suunnattuja avustuksia ollut merkitty muiden hallintokuntien muihin menoihin. Myös tässä kohdassa tarkistuskierrös johti varsin huomattaviin muutoksiin ja lisäyksiin, joihin sisältyi myös yhden mittaluokaltaan erittäin suuren lyöntivirheen korjaaminen.

## 5 Tiedonkeruun ongelma-alueet

Edellä mainittuja kokemuksia vaikeuksista ja ongelmista on tiedonkeruun kehittämistä varten hyödyllistä tarkastella hieman yksityiskohtaisemmin ja systemaattisemmin. Ne voidaan jakaa esimerkiksi käsitteellisiin ongelmiin, hallinnollisiin ongelmiin, tietojen esille saamisen vaikeuksiin sekä teknisiin ongelmiin. Tämän tarkastelun pohjalta voidaan raportin lopuksi tehdä joitain konkreettisia kehittämissuhteita.

### 5.1 Käsitteelliset ongelmat

Käsitteellisten ongelmien ytimessä voidaan tietenkin pitää itse käsitettä kulttuuri, jota on vaikea määritellä täsmällisesti ja jonka erilaiset määrittelyvaihtoehdot saattavat poiketa toisistaan huomattavasti. Rajataanko "kulttuuri" *taide- ja perinneperusteisesti* siten, että se kattaa ainoastaan, Ilkka Heiskanen muotoilua seuraten, inhimillistä elämää ja kohtaloita kuvaavan ja pohdiskelevan (taiteellisen) luovan työn, läntisen sivistyspiiriin "korkeakulttuurin" ja sen luoman kulttuurisen perinnön ylläpidon, tallentamisen ja välittämisen erityisesti erilaisten kulttuuripalvelujärjestelmien välityksellä. Toinen mahdollisuus on sisällyttää siihen *joukkotuotanto- ja markkinapainotteisen määritelmän* mukaisesti ylipäättään tekijänoikeusteollisuuden, kulttuuriteollisuuden ja viestintäjärjestelmien eri lohkot sekä niiden tuotteiden varaan rakentuvat kulutusmallit ja taide- ja kulttuuriosallistumisen muodot. Vai pitäisikö hyödyntää kulttuurin *laajaa* määritelmää, joka kattaa ihmiskunnan elämän muodot, ihmisten perusoikeudet, arvojärjestelmät, perinteet ja vakiintuneet toimintamuodot eli tavat, joilla ihmiset käsitteellistävät, kokevat ja tulkitsevat niin sanottua arkielämäänsä. (Heiskanen 2002, 21-23.)

Käytännössä kunnissa on varsin laaja yhteisymmärrys kulttuurin tietystä ydinalueesta, joka rakentuu nimenomaan taidelaitoksista (taide- ja kulttuurihistorialliset museot, puhe- ja tanssiteatterit, orkesterit) sekä paikallisen kulttuuritoimen tai -hallinnon toimintakentästä (ja taiteen perusopetuksesta). Tällä ydinalueella on myös valtakunnan tasolla oma lainsäädännöllinen pohjansa laissa kuntien kulttuuritoiminnasta, museolaissa sekä teatteri- ja orkesterilaissa (sekä laissa taiteen perusopetuksesta). Tämä ydinalue tarjoaa kohtalaisen hyvät mahdollisuudet kuntien keskinäiseen vertailuun, vaikka esimerkiksi kuntien kulttuuritoimen vastuualueet ja toimintatavat poikkeavatkin jonkin verran toisistaan, kuten jäljempänä käy ilmi.

Nykyään on kuitenkin perusteltua kysyä, halutaanko kunnallista kulttuuritoimintaa ja sen taloudellisia kustannuksia ja tuloja sittenkin analysoida ennemmin sisältölähtöisesti kuin laitosten ja kulttuurihallinnon rakenteiden kautta. Jos tarkastelua halutaan laajentaa, on epäilemättä mielekästä sisällyttää siihen ainakin yleishallinnon ja muiden hallintokuntien sellainen kulttuuritoiminta ja kulttuurin rahoitus, joka ei merkittävästi poikkea "varsinaisen" kulttuuritoimen omasta toiminnasta. Monissa kaupungeissa kaupunginvaltuusto tai -hallitus päättää merkittävistä kulttuuri-tapahtumista ja joskus myös laitosten rahoituksesta, ja taiteen perusopetus on siis usein koulu- tai opetustoimen vastuulla.

On olemassa paineita laajentaa kulttuurin ja siten myös kulttuuritoiminnan käsitettä vielä tätäkin enemmän. Käsittemääritelmää uudistettaessa törmätään kuitenkin vaikeaan rajanvetoon kulttuurin ja ei-kulttuurin välillä. Onko mahdollista saavuttaa joitain yhteismitallisia kriteerejä joiden avulla kulttuuritoiminta ja sen kustannukset voitaisiin saada esille koulu- ja kasvatustoiminnasta, nuorisotoiminnasta tai sosiaali- ja terveystoiminnasta? Toinen ongelma-alue liittyy juhliin, tapahtumiin ja festivaaleihin, joista monissa epäilemättä on paljon kulttuuria sanan suppeammassakin merkityksessä samalla kuin niihin usein sisältyy vähintään kulttuuritoiminnan reuna-alueille liukuvia



elementtejä. Rajanveto- ja määritelmävaikeuksia sisältyy myös matkailutoimintaan ja elinkeino-politiikkaan, samoin kuin monien kulttuurikeskusten sekä konsertti- ja kongressitilojen käyttöön. Jos esimerkiksi kaupunki on mukana organisaatiossa, joka rahoittaa audiovisuaalisen alan tuotantoa, onko tämä organisaatio ja sen avustaminen luokiteltava kulttuuri- vai elinkeinotoiminnaksi?

Käsitteelliset ja määritelmälliset ratkaisut vaikuttavat suoraan tiedonkeruun tuloksiin ja niiden tulkintaan. Soveltamalla laajaa käsitystä kulttuurista, sen taloudellinen ja toiminnallinen painoarvo nousee kuntatalouden ja kuntapalvelujen kokonaisuudessa. Samalla sisäinen yhtenäisyys heikkenee kuitenkin siten, että taloudellisten tunnuslukujen kulttuuripoliittinen analyysi vaatii tuekseen tarkempia erittelyjä siitä, mitä kunta tukee kun se tukee kulttuuria. Toisaalta hallintokuntalähtöinen ja sisällöllisesti kovin suppea käsitys kulttuurista ei välttämättä anna oikeaa kuvaa siitä, millä kaikilla tavoilla luovuutta, taiteellista ilmaisua ja kulttuuritoimijoiden palveluja käytetään hyväksi esimerkiksi päiväkodeissa, kouluissa, sairaaloissa, nuorisotaloissa ja vanhusten palvelutaloissa, erilaisista festivaaleista ja kansanjuhlista puhumattakaan.

Käsitteellisiä ongelmia sisältyy myös kerättyjen tietojen tarkempaan erittelyyn. Tässä yhteydessä noudatettiin siis jaottelua, jonka mukaisesti toimintamenot jaettiin siten, että erikseen tarkasteltiin taide- ja kulttuurilaitosten, kulttuuritalojen ja -keskusten, taiteen perusopetuksen sekä muun kulttuuritoiminnan menoja ja tuloja. Taide- ja kulttuurilaitokselle (tai -instituutiolle) ei ole olemassa mitään yksiselitteistä määritelmää, eikä tätä termiä virallisissa dokumenteissa yleensä käytetäkään, vaan puhutaan erikseen esimerkiksi museoista, teattereista ja orkestereista. Kuten edellä mainittiin, tilastokeskuksen talous- ja toimintatilastot noudattavat nykyään jaottelua museo- ja näyttelytoimintaan, teatteri-, tanssi- ja sirkustoimintaan sekä musiikkitoimintaan.

Yleisessä taiteen ja kulttuurin kentän sisäisessä keskustelussa ja aihepiirin tutkimuksessa ilmaisua taidelaitos käytetään puolestaan paljon, mutta useimmiten määrittelemättä tarkemmin mitä sillä tarkoitetaan. Yleensä sillä tarkoitetaan valtion ja kuntien hallinnon ja budjettitalouden piirissä olevia museoita, teattereita ja orkestereita sekä niitä yritys-, yhdistys- tai säätiömuotoisia toimijoita em. taiteenaloilla, jotka saavat merkittävää julkista tukea tai joilla muuten on tunnustettu asema. Käsite "laitos" (instituutio) viittaakin nimenomaan tunnustettuihin ja vakiintuneisiin, usein muodollisesti järjestäytyneisiin toimintatapoihin (ks. esim. Heiskanen 2001, 11-18). Näin ollen taide- ja kulttuurilaitoksella voidaan tarkoittaa nimenomaan taiteen ja kulttuurin kentälle vakiintuneita ryhmiä, yhdistyksiä, kokoonpanoja ja organisaatioita, jotka tuottavat taidetta ja/tai kulttuuripalveluja.

Tietty taide- ja kulttuurilaitosten ydin voidaan jälleen saavuttaa hyödyntämällä valtionosuusjärjestelmää, jonka piiriin kuuluvat museot, teatterit ja orkesterit saavat lakiin perustuvaa säännön-mukaista tukea. Koska taiteen ja kulttuurin valtionosuusjärjestelmä on kuitenkin siinä mielessä elävä, että uusilla toimijoilla on mahdollisuus päästä sen piiriin (samoin kuin vanhat toimijat voivat menettää lakisääteisen asemansa), olisi kuitenkin epäilemättä väärin pitää järjestelmän piiriin pääsyä "laitoksen" ehdottomana kriteerinä. Luokkaa voidaan laajentaa esimerkiksi sisällyttämällä mukaan myös valtion harkinnanvaraista tukea saavat toimijat, kuten pilottihankkeessa lopuksi myös tehtiin. Tällöinkin ulkopuolelle jää kuitenkin väistämättä museoita, teattereita ja orkestereita, joiden toimintaa voidaan pitää vakiintuneena ja ainakin osittain ammatillisena. Myös ammatillisuuden määrittäminen on toisinaan ongelmallista, koska monissa yhteisöissä ja hankkeissa on mukana sekä ammatti-koulutuksen saaneita ja ammattiinsa pitkän kokemuksen kautta pätevyityneitä työntekijöitä että varsinaisia harrastelijoita.

Toinen ongelma sisältyy siihen, pitäisikö taide- ja kulttuurilaitosten luokkaa laajentaa sisältämään muutakin kuin edellä mainitut museot, teatterit ja orkesterit, joiden kehitys tunnustetuiksi taidelaitoksiksi on tapahtunut viimeksi kuluneiden puolentoista vuosisadan aikana (ks. Helminen 2007). Esimerkiksi monet kuorot toimivat vakiintuneella pohjalla ja vähintään osin ammatillisesti<sup>14</sup>, ja samoin

<sup>14</sup> Suomen ainoa varsinainen ammattikuoro lienee kuitenkin Radion kamarikuoron lakkauttamisen jälkeen Suomen Kansallisopperan kuoro.

monien vuotuisten tai toistuvien festivaalien tai tapahtumien taustaorganisaatiot toimivat käytännössä ympärivuotisesti ja professionaalisesti. Festivaalit, juhlat ja muut suuret tapahtumat lienevät myös varsin merkittäviä kaupunkien kulttuuri-imagon ja kulttuuri-identiteetin kannalta. Perinteisistä taidelaitoksista "teatteri" onkin itse asiassa jo varsin kirjava kokonaisuus perinteisistä puheteattereista tanssiteatteriin, sirkusryhmiin ja lastenteatteriin, ja museot puolestaan jakautuvat taidemuseoihin, kulttuurihistoriallisiin museoihin, luonnontieteellisiin museoihin ja erikoismuseoihin. Orkesteriluokka on sen sijaan sisäisesti paljon yhtenäisempi: teatteri- ja orkesterilain piiriin kuuluu lähinnä klassista musiikkia esittäviä sinfonia- ja kamariorkestereita<sup>15</sup>.

Taide- ja kulttuurilaitoksiksi voitaisiinkin epäilemättä luokitella myös vähintään osa niistä, jotka tässä pilottihankkeessa on määritelty kulttuuritaloiksi ja -keskuksiksi. Tässä kyselyssä valokuvan, elokuvan ja tanssin aluekeskukset luokiteltiin kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten kategoriaan, koska tämä antoi paremmat mahdollisuudet rinnastaa kyselyn taidelaitostietoja museo-, teatteri- ja orkesteritalojen tietoihin. Kulttuuritalot ja -keskukset haluttiin siis ottaa erikseen tarkasteltaviksi siitä syystä, että joissain kunnissa niiden puitteissa järjestetään merkittävä osa kulttuuritoiminnasta, ja tällöin ne vastaavasti käyttävät suhteellisen merkittävän osan kunnan kulttuuribudjetista. Monet näistä keskuksista ovat myös varsin nuoria, ja koska on mahdollista että niiden määrä edelleen kasvaa, niiden eriyttäminen on tärkeätä kuntien kulttuuritoiminnan profiilin hahmottamisen ja toimintatalouden ymmärtämisen kannalta.

Kulttuuritalojen ja -keskusten kokonaisuus on kuitenkin monella tapaa ongelmallinen. Ei ole olemassa selkeitä kriteerejä, joiden mukaan jotkut laitokset voitaisiin luokitella kulttuuritaloiksi ja -keskuksiksi. Yhtenä mahdollisuutena voitaisiin pitää tilastokeskuksen listaa Suomen kulttuuritaloista ja -keskuksista maakunnittain.<sup>16</sup> Kaikkien siinä mainittujen yksikköjen menotiedot eivät kuitenkaan ole erotettavissa kunnan muusta kulttuuritoiminnasta tai esimerkiksi sinfoniaorkesterin menoista. Lisäksi kyseinen luettelo sisältää myös esimerkiksi konserttisaleja, joista osalla ei ole lainkaan omaa kulttuurituotantoa, vaan niiden toiminta painottuu lähinnä tilojen tarjoamiseen ja vuokraamiseen. Kuten edellä mainittiin tiedekeskusten yhteydessä, tiedonkeruun yhtenä yleisenä periaatteena voitaisiin kuitenkin pitää sitä, että tehtävänkuvaltaan samanlaiset laitokset pitäisi saada sisällytettyä samaan kategoriaan.

## 5.2 Hallinnolliset ongelmat

Käsitteellisten kysymysten lisäksi varsin laajana ja vaikeasti ratkaistavana kokonaisuutena voidaan pitää hallinnollisia ongelmia. Kuntien kulttuuritoimintaa koskevan lautakunta- ja hallintokuntarakenteen epäyhtenäisyys sekä eri tehtäväalueiden yhdistäminen toisiinsa aiheuttavat sen, että vertailukelpoista tietoa kuntien kulttuuritoiminnasta ja sen kustannuksista ei saada selville tarkastelemalla kulttuuri-lautakunnan tai kulttuuritoimen vastuualueeseen kuuluvaa toimintaa sekä sen taloudellisia avainlukuja.

Tarkastelussa olleista kunnista kahdeksassa oli vuonna 2006 kulttuurilautakunta<sup>17</sup>, jonka vastuualueen "ytimessä" olivat eri tavoin ilmaistuna kaupungin kulttuurihallinto, kirjastot, taidelaitokset (museot, teatterit, orkesterit) sekä muu (yleinen) kulttuuritoiminta tai kulttuuripalvelut (sisältäen esimerkiksi kulttuuritapahtumat, kulttuuritalot ja -tilat sekä kulttuuriavustukset). Kirjastotoimi kuului kuitenkin Vaasassa kirjastolautakunnalle ja Lahdessa sivistyslautakunnalle. Espoon kaupungin kulttuurilautakunta sisälsi vapaan sivistystyön tulosityksikön puolella kirjaston ja kulttuuritoimen lisäksi työväenopiston

<sup>15</sup> Poikkeuksia säännöstä ovat lähinnä UMO Jazz Orchestra, lastenmusiikkiorkesteri Loiskis sekä kansanmusiikkiyhtye Tallari.

<sup>16</sup> Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntokannan mukaan Suomessa oli vuoden 2004 lopussa yhteensä yli 2 000 kulttuuritarkoituksiin käytettävää rakennusta, joista noin puolet oli museoita ja taidegallerioita ja kolmannes kirjastoja ja arkistoja. Suomessa on nykyään lähes 100 kulttuuritaloa tai -keskusta, joista monet on rakennettu 1980-luvun lopulla tai 2000-luvun alussa. Suurin osa kulttuuritaloista ja -keskuksista on kuntien ylläpitämiä. (Kulttuuria alueittain: tilastollinen katsaus 2007, 148-150).

<sup>17</sup> Nämä kunnat olivat Espoo, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Oulu, Rovaniemi, Turku ja Vaasa. Tässä yhteydessä käytetään tarkoituksellisesti kaikissa tapauksissa aikamuotona imperfektiä, koska joissain kaupungeissa hallinnolliset rakenteet ovat muuttuneet vuodesta 2006.

sekä yhteispalvelun ja kuluttajaneuvonnan. Hämeenlinnassa oli puolestaan koulutus- ja kulttuurilautakunta, Jyväskylässä kulttuuri- ja nuorisolautakunta, Joensuussa kulttuuri-, liikunta- ja nuorisolautakunta, Vantaalla vapaa-ajan lautakunta sekä Mikkelissä ja Tampereella kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta. Kirjasto kuului kaikkien näiden lautakuntien vastuualueisiin lukuun ottamatta Vantaata, jossa siitä huolehti opetuslautakunta. Mikkelissä kokonaisuuteen sisältyi kansalaisopiston lisäksi ehkäisevä päihdetyö ja Vantaalla kulttuurin, liikunnan ja nuorison lisäksi ostetut käsityöpalvelut.

Vapaa sivistystyö tai kansalaisopistotoiminta oli vuonna 2006 vaihtelevasti osa kulttuuri- tai vastaavaa lautakuntaa. Taiteen perusopetus kuului yllä oleville lautakunnille kahdeksassa tapauksessa. Joensuussa kulttuuritoimi koordinoi taiteen perusopetusta ja kulttuurityön yksikkö vastaa tanssin perusopetuksesta, mutta muuten siitä vastasi koulutuslautakunta. Kuopiossa ja Rovaniemellä taiteen perusopetuksesta vastasi samoin koulutuslautakunta, Lahdessa sivistyslautakunta, Lappeenrannassa kasvatus- ja opetuslautakunta ja Oulussa opetuslautakunta, kaikissa tapauksissa siis se lautakunta, joka vastasi ylipäätään koulutoimesta.

Hallinnollisella ja vastuualuekohtaisella epäyhtenäisyydellä on tiedonkeruun kannalta joitain merkittäviä vaikutuksia. Tehtäväjako lauta- ja hallintokuntien kesken vaikuttaa esimerkiksi kulttuuritoimen henkilöstön lukumäärään ja henkilöstökustannuksiin. Tietty toimenkuvaltaan suhteellisen yhtenäinen ydinryhmä (kulttuurijohtaja, kulttuurisihteeri(t)) on jälleen suhteellisen helposti erotettavissa, mutta varsinkin suurempien kaupunkien kulttuurihallinnot sisältävät usein myös suuren määrän henkilöitä erilaisissa virka- ja työnimikkeissä, joiden muodostamat tehtäväkokonaisuudet voivat poiketa toisistaan varsin paljon.

Lisäksi jos todella halutaan saada kattava kuva kunnallisesta kulttuuritoiminnasta ja sen taloudesta, joudutaan jo kirjastojen ja taiteen perusopetuksen osalta sisällyttämään monien kuntien osalta tarkasteluun muitakin lauta- ja hallintokuntia kuin "varsinainen" kulttuurilautakunta tai kulttuuritoimi. Tiedonkeruuseen täytyy siis osallistua useampia henkilöitä paikallishallinnon eri sektoreilta. Tämä horisontaalisen tiedonkeruun organisointi ja siihen liittyvä laadunvarmistus on toisinaan ilmeisen haasteellista. On ilmeistä, että monet edellä mainituista virheistä esimerkiksi taloustietojen sijoittamisessa väärin paikkoihin kyselylomakkeessa johtuivat siitä, että tiedonkeruun ohjeistus ei välittynyt kunnolla tietoja omilta toiminta-alueiltaan keränneille henkilöille.

Kolmas hallinnollisena pidettävä ongelmakohta koskee taide- ja kulttuurilaitosten, kulttuuritalojen ja -keskusten sekä taiteen perusopetusta tarjoavien opistojen ja oppilaitosten järjestämisen ja toimintamuotoa. Palvelujen järjestämismuodossa voidaan nähdä kolme laajempaa kokonaisuutta. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat kuntien omat "virastolaitokset", joita pilottihankkeessa mukana olleiden kuntien osalta olivat kaikkien kaupunkien kulttuurihistorialliset museot, miltei kaikkien kaupunkien taidemuseot sekä sinfonia- tai kamariorkesterit ja noin puolet kaupunginteattereista tai vastaavista näyttämötaiteen laitoksista. Monissa kaupungeissa oli myös täysin kunnallisia taidekouluja ja musiikkiopistoja. Toisen kategorian muodostavat kuntien kokonaan omistamat, mutta säätiöpohjaiset tai osakeyhtiönä toimivat yksiköt, kuten monet kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset, mutta toisinaan myös taidelaitokset. Kolmas kokonaisuus sisältää puolestaan kunnan avustamat yhdistys- tai säätiöpohjaiset tai osakeyhtiömuotoiset laitokset tai keskukset, joita on erityisesti näyttämötaiteen alalla. Näiden joukossa on kuitenkin yhä sellaisia yhdistyksiä, joissa kunta on yksi jäsenistä (muiden jäsenten ollessa esim. ympäristökuntia), sellaisia yhtiöitä, joissa kunta on mukana vähemmistöosakkaana, ja kuntayhtymiä.

Paitsi kuntayhtymien myös monien muiden taide- ja kulttuurilaitosten kuntarahoituksen osalta on tietenkin otettava huomioon, että ne tarjoavat palveluja huomattavasti laajemmalle kuin vain yhden kaupungin alueelle (esim. maakuntamuseot sekä alueteatterit ja -orkesterit). Mm. tästä syystä pelkkien bruttomenojen nojalla ei vielä voi kunnolla analysoida kuntien kulttuuritoiminnan taloutta

ja vaikutuksia. Luotettavien tulotietojen avulla pitäisi kyetä laskemaan kuntien nettokustannukset sekä kokonaisuudessaan että toiminnan eri alueilla ja suhteuttamaan nämä kustannukset toiminnan laajuuteen nimenomaan tarkasteltavana olevassa kunnassa.

Taloustietojen keräämisen kannalta järjestämistapojen erilaisuus tarkoittaa myös sitä, että osasta laitoksista ja keskuksista eli niistä, jotka ovat osa kunnan organisaatiota, saadaan esille koko budjetti. Sen sijaan oikeudelliselta toimintamuodoltaan yksityisistä laitoksista näkyy ainoastaan kunnan laitokselle tai keskukselle antama avustus. Kuntien menojen tarkastelu ei siis anna suoraan vertailukelpoista tietoa esimerkiksi eri taiteenalojen toimijoiden taloudellisista toimintaedellytyksistä. Koska opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet maksetaan kunnille yhtenä kokonaisuutena, laitoksille suuntautuvasta kunnallisesta panostuksesta valtionosuus ja kunnanavustus eivät kuitenkaan ole toteutuneina summina tarkasti eriteltävissä.

Yhtenä järjestämistapojen hajontaa lisäävänä seikkana voidaan mainita nettobudjetointiin siirtyminen osassa kuntia sekä joissain tapauksissa myös brutto- ja nettobudjetointikäytännön soveltaminen eri laitosten tai keskuksien suhteen samassa kunnassa. Tällä ei kuitenkaan liene vaikutuksia kulttuuritoiminnan tilinpäätöstietoihin, koska tulojenkin loppusumma näkyy kunnan tilinpäätöksessä (vrt. Heiskanen 2000, 18). Lisäksi pilottihankkeessa nousi esille taide- ja kulttuurirahoituksen ketjuuntumista esimerkiksi siinä muodossa, että kunnan avustukseen sen omistamalle kulttuurikeskukselle sisältyi varoja, jotka oli suunnattu käytettäväksi paikallisen orkesterin palvelujen ostamiseen.<sup>18</sup>

### 5.3 Tietojen esille saamisen vaikeudet

Kolmantena ongelmakokonaisuutena voidaan pitää tietojen esille saamisen vaikeuksia. Kysymys on siis yleisessä mielessä kaikkien olennaisten kulttuuritoiminnan menojen ja tulojen löytymisestä ja parhaasta mahdollisesta sijoittamista tiedonkeruulomakkeen eri luokkiin. Tässä ei ole mahdollista eikä mielekästäkään käsitellä kaikkia asianomaisia hankaluuksia, mutta joidenkin kysymysten esille nostaminen voi olla tiedonkeruujärjestelmän edelleen kehittämisen kannalta kuitenkin mielekästä.

Yksi kysymys koskee kulttuuritoimen ja sen alaisten yksiköiden ostopalveluja. Ostopalvelujen tarkasteleminen erikseen on mielekästä sinänsä, koska sen avulla voidaan esittää arvioita kunnallisten palvelujen ulkoistamisen laajuudesta. Ostopalvelut sisältänevät suurimmaksi osaksi esimerkiksi kiinteistö- ja siivouspalveluja sekä lipunmyyntiä, vahtimestaripalveluja ja kahvilatoimintaa. Kuitenkin joissain tapauksissa ostopalvelut sisältävät myös sellaista toimintaa ja palvelua, joka sisältönsä puolesta voitaisiin luokitella taide- tai kulttuuritoiminnaksi, kuten taiteen perusopetusta tai elokuvakerhotoimintaa. Erilaisten tilaaja-tuottajamallien ja ostopalvelusopimusten mahdollisesti yleistyessä pitäisi luoda yhteiset pelisäännöt sille, millä tavalla taiteen ja kulttuurin palveluiden ostaminen kirjataan tiedonkeruun yhteydessä. Tässä pilottihankkeessa pyrittiin siihen, että erilaisten sopimusjärjestelyjen ja palveluiden tilaamisten kustannukset sijoittuisivat samaan kohtaan avustusten kanssa. Jatkossa kannattaa kuitenkin miettiä, onko palveluita tai hyödykkeitä tilaavia tai ostavia järjestelyjä mielekästä samastaa vastaanottajatahon itsenäisyyttä korostavaan avustus- tai tukitoimintaan (vrt. Heiskanen 2000, 35).

---

<sup>18</sup> Ilkka Heiskanen (2000, 30-33) käsittelee omassa tutkimuksessaan sekä yleisemmin että tarkemmin hallinnon monoportaisuuden ja monopolisuuden vaikutuksia kulttuurin rahoituksen tilastointityössä. Hallinnon monoportaisuus tarkoittaa sitä, että taide- ja kulttuurilaitokset ovat alisteisia isäntä- tai katto-organisaatiolle, eikä alayksiköllä ole omaa erillistä kirjanpitoa. Rahoituksen monopolisuudella Heiskanen puolestaan tarkoittaa sitä, että yksi taho tukee toista tahoaa sen suorittamassa taiteen ja kulttuurin rahoituksessa ja hallinnossa (kuten valtio kuntia), mutta kuten tekstiesimerkki kertoo, monopolisuutta ja rahoituksen ketjuuntumista voi tapahtua myös kunnan sisällä. Tarkkaan analyysiin pyrittäessä tällaiset tulonsiirrot olisi kyettävä erottelemaan kokonaisrahoituksesta.

Toinen kysymys koskee erilaisten toimintojen ja niihin liittyvien menojen ja tulojen eriyttämistä laajemmista kokonaisuuksista. Yksi aikaisemmin jo käsitelty ongelma koskee taiteen ja kulttuurin irrottamista erilaisista tilaisuuksista ja tapahtumista, joissa on paljon muutakin kuin taide- ja kulttuuritoimintaa, toinen pulma puolestaan kulttuuritoiminnan esille saamista muiden hallintokuntien toimista ja taloustiedoista. Kulttuurista vastaavan lautakunnan avustukset sisältävät usein myös sellaisia aktiviteetteja, jotka ovat kenties paremmin luokiteltavissa yleiseksi kansalaistoiminnaksi kun varsinaiseksi taide- tai kulttuuritoiminnaksi suppeammassa mielessä. Avustettavien tahojen ja toimintojen kokonaisuus on tietenkin kaikkiaan varsin laaja niissä tapauksissa, jossa lautakunnan vastuualue sisältää taiteen ja kulttuurin lisäksi esimerkiksi nuoriso-, liikunta- tai opetuspalveluja. Olisi hyvä, jos kuntien kirjanpidossa kyettäisiin etukäteen valmistautumaan eri tiedonkeruujärjestelmien hyödyntämiin kulttuuritoiminnan kriteereihin. Valintojen tekeminen ja rajojen vetäminen jälkeensä voi olla paitsi vaikeata myös tarpeettoman työlästä.

Erittelyongelmat voivat kuitenkin olla myös hienovaraisempia. Esimerkiksi lakisääteisesti rahoitetun taiteen perusopetuksen irrottaminen monien taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten koko toiminnasta samoin kuin instituutioiden avustussummista osoittautui monin paikoin hyvin vaikeaksi, ellei mahdottomaksi. Siinä tapauksessa, että tuo muu toiminta sisältää täysin tai miltei kokonaan esimerkiksi yleistä taidekasvatusta tai musiikin tai kuvataiteen yksityistunteja, ongelma ei ole kovin suuri. Voi jopa olla mielekäästä muuttaa luokittelua siten, että toiminnallisen taiteen perusopetuksen sijasta tarkasteltaisiin ylipäätään taiteen perusopetusta antavien laitosten ja toimijoiden toimintaa kokonaisuudessaan sekä niiden menoja ja tuloja. Ongelma on tulosten tulkinnan kannalta suurempi silloin, kun taideopetus- ja -kasvatustietojen mukana tilastolukuihin tulee esimerkiksi muuta yleissivistävää tai kurssitoimintaa, joka on vaikeammin luokiteltavissa suppean määritelmän mukaiseksi kulttuuritoiminnaksi, kuten työväen- ja kansalaisopistojen tapauksessa.

Kolmas kysymys koskee sellaisia kulttuuritoiminnan kustannuksia, joita on vaikea saada kaikista kunnista esille tai joissa erilaiset palvelujen ja tilinpidon järjestämistavat aiheuttavat sen, että lukuja on vaikea pitää täysin yhteismitallisina. Edellä mainittiin jo, että monilta kunnilta ei saatu eriteltyjä "muun kulttuuritoiminnan" eli käytännössä kulttuuritoimen hallinto-organisaation ja sen välittömän toiminta-alueen tilakustannuksia, kuten vuokria. Kuntien keskinäisen vertailun kannalta luotettavat tila- sekä ylipäätään kiinteistökustannukset ovat kiinnostavia, mutta jos tietoja ei läheskään kaikista kunnista ole saatavissa, vertailun johtopäätökset saattavat johtaa pahasti harhaan. Lisäksi vuokriin sisältyy ylipäätään (siis myös esimerkiksi laitosten, keskusten ja taideoppilaitosten kohdalla) se ongelma, että kunnan tukea voidaan antaa olemalla perimättä vuokraa lainkaan tai pitämällä vuokrataso selvästi markkinavuokraa alhaisempana. Sama koskee tietenkin myös avustuksia, joihin joskus sisältyy vaikeasti selvitettävissä olevia vuokriin tai kiinteistöhuollon kuluihin liittyviä ei-rahallisia tukia. Lisäksi esimerkiksi kunnan taidehankinnat sekä rakennusinvestointeihin liittyvä prosenttiperiaatteen toteutuma sisältyvät usein kunnan investointimenoihin, joista niitä ei ilmeisesti saa helposti eriteltyä.

Erlainen kysymys koskee puolestaan satunnaisia tai tilapäisiä menoja ja tuloja, jotka saattavat suuremmissa kaupungeissakin olla koko kulttuurin talouden kannalta merkittäviä ja jotka pienemmissä kunnissa voivat aiheuttaa suuria heilahteluja vuotuisiin tuloihin ja menoihin. Tämän pilottihankkeen tarkasteluajankohtana esimerkiksi hakemukset Euroopan kulttuuripääkaupungiksi aiheuttivat muutamiin kaupunkeihin sekä menoeriä eri hallintokuntiin että projektiluontoisesti palkattuja lisähenkilöitä kulttuuritoimeen. Erilaiset juhluvuodet sekä mittavat tapahtumat voivat myös saada aikaan suurehkoja tilapäisvaihteluja. Uusien laitosten, keskusten ja oppilaitosten perustaminen, lakkauttaminen tai järjestämistavan muutos näkyy myös välittömästi taloudellisissa rakenteissa. Tätä ongelmaa ei voine ratkaista muuten kuin luottamalla siihen, että riittävän pitkän aikavälin puitteissa tehdyt toistuvat tiedonkeruut tasoittavat tilapäisvaihtelua ja erottavat pitkän linjan kehityksen satunnaisista tapahtumista tai lyhytkestoisista suhdanteista.

#### 5.4 Tekniset ongelmat

Lopuksi voidaan vielä mainita erilaisia teknisiä tai teknisluontoisia ongelmia. Niitä ilmenee epäilemättä kaikessa taloudellisessa tiedonkeruussa, mutta jotkut korostuvat kulttuuritoiminnan kaltaisella laajalla ja rajoiltaan epätasaisella toimintakentällä, jossa toimijoita on paljon ja niiden keskinäinen monimuotoisuus suurta. Varsinkin tiedonkeruun ensimmäisellä kierroksella paljastui suhteellisen monta lyöntivirhettä, samojen menojen ja tulojen kirjaamista kahteen eri paikkaan sekä virheitä yhteenlaskutoimituksissa. Muutamat niistä olivat jopa kokonaistaloudellisilta vaikutuksiltaan hyvin merkittäviä. Kun tiedonkeruuta laajennetaan suurempaan määrään kuntia, tämänkaltaisten virheiden tarkistaminen ja korjaaminen käy hyvin vaikeaksi, joskin ajan mittaan aikasarjat voivat paljastaa karkeimmat virheet ennen tulosten julkistamista. Kuten edellä viitattiin, tiedonkeruun ohjeistuksen välittymisellä tarkasti siihen osallistuville henkilöille voidaan epäilemättä vähentää virheitä merkittävästi.

Yhteenlaskuvirheiden mahdollisuutta voitaneen vähentää hyödyntämällä tiedonkeruulomaketta, jossa on valmiit laskentakaavat. Tämä voi auttaa myös lomakkeen täyttäjää havaitsemaan mahdolliset muut virheet ja puutteet aikaisemmassa vaiheessa. Ylipäätään tiedonkeruulomaketta ja sen ohjeistusta on syytä kehittää siten, että eri asiasisällöt ovat mahdollisimman selkeitä ja että sen täyttäjät kykenevät paremmin itse saamaan kokonaiskuvan tiedonkeruun tavoitteista ja sisällöstä. Kyselyn ajankohta ei pilottihankkeessa ollut paras mahdollinen, koska se sijoittui alkukesään juuri ennen lomakauden alkua. Tätä ongelmaa lienee ratkaistavissa, vaikka täydellistä ajankohtaa ei varmaankaan ole olemassa. Joissain tapauksissa kulttuuritoimen tai taloushallinnon henkilökunnan vaihtuminen tai toimenkuvamuutokset hankaloittivat kyselyyn vastaamista ja lisäsivät epävarmuutta tietojen luotettavuuden suhteen. Tälle ongelmalle ei jatkossakaan liene paljon tehtävissä. Sen sijaan sähköistä kyselyjärjestelmää kannattaa muuttaa siten että vastaaja(t) kykenevät paremmin palaamaan aikaisemmin täytettyihin tietoihin. Pilottihankkeessa hyödynnetty palvelu tarjosi tähän vain hyvin rajalliset mahdollisuudet.

## 6 Tiedonkeruun kehittämismahdollisuudet

Kuntien kulttuuritoiminnan tulojen ja menojen selvittäminen luotettavalla ja vertailukelpoisella tavalla tulee epäilemättä olemaan haastavaa myös jatkossa. Kulttuurin ymmärtäminen ennemmin laajemman (elämäntapa, perinne) kuin suppean (taide) määritelmän mukaisesti, kulttuuritoiminnan lisääntyminen eri hallintokunnissa, projekti- ja tapahtumapohjaisen toiminnan yleistyminen, erilaisten palvelutuotantomallien kokeilut sekä muut asiat tulevat lähitulevaisuudessa mahdollisesti edelleen lisäämään tiedonkeruun käsitteellisiä ja käytännöllisiä ongelmia.

Samanaikaisesti asianmukaisen taloudellisen ja toiminnallisen tiedon tarve kuitenkin lisääntyy edelleen. Siirtyminen normiohjauksesta tulosohjaukseen, strategisen suunnittelun korostuminen, uusien tuotanto- ja järjestämistapojen käyttöönotto, seudulliset ja alueelliset kehittämiskäytännöt ja monet muut seikat edellyttävät toimivia seuranta-, arviointi- ja vertailujärjestelmiä. Myös taiteen ja kulttuurin alalla olisi kyettävä tekemään päätelmiä palvelujen tuottamisen ja järjestämisen taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja vaikuttavuudesta. Vaikka suoraviivaiset taloudelliset avainluvut tuloista ja kustannuksista eivät suoraan kerrokaan mitään toiminnan laadusta, tuottavuudesta tai yhteiskunnallisista vaikutuksista, luotettavia perustietoja taloudesta voidaan pitää edellytyksenä hienovaraisempien ja kulttuurin erityispiirteitä paremmin huomioon ottavien analyysien tekemiselle.

Tiedonkeruun käynnistämisen ja kehittämisen kannalta ensimmäinen tärkeä asia on huomata, että tiedonkeruun erilaiset toteutustavat antavat vastauksia erilaisiin kysymyksiin. Vastaavasti eri kysymykset ja niihin saatavat vastaukset tyydyttävät eri tavoin eri toimijoiden omia tietotarpeita. Valtionhallintoa kiinnostaa esimerkiksi kunnille maksettavien valtionosuuksien käyttö ja kohdentuminen, taidelaitosten johto ja henkilökunta haluaa tietää kustannusten jakautumisen muissa vertailukelpoisissa laitoksissa, kuntajohtaja toivoo saavansa selville kulttuuritoimen kustannustehokkuuden suhteessa muihin hallintokuntiin, kulttuuritoimen viranhaltija puolestaan toimintamäärärahojen suuruuden saman mittaluokan kunnissa ja veronmaksaja on utelias sen suhteen, mitä kunta tekee hänen veroeuroillaan ja mitä niillä saadaan aikaan. Kulttuuritoiminnan monimutkaisella ja monitasoisella kentällä yhden tiedonkeruun tulokset eivät kykene vastaamaan kaikkien toimijoiden tietotarpeisiin.

Tämä tiedonkeruu on lähtenyt liikkeelle kuntien ja erityisesti niiden kulttuurihallintojen tietotarpeista. Ensisijaisena tavoitteena on ollut saavuttaa luotettava ja vertailukelpoinen tieto kuntien kulttuuritoimintaan käyttämistä rahasummista ja kunnallisen kulttuuritoiminnan tuloista, sekä siten kulttuuritoiminnan nettokustannuksista. Kyselyn tuottama tieto ei siis vastaa esimerkiksi kysymyksiin valtionosuuksien ja kunnan oman rahoitusosuuden jakautumisesta, yksityisten taidelaitosten taloudellisista toimintaedellytyksistä eikä kunnissa kaiken kaikkiaan järjestettävän kulttuuritoiminnan kokonaisuudesta ja sen rahoituksesta. Näitä asioita koskevia tietoja on kerättävä muista lähteistä ja tarvittaessa yhdistettävä toisiinsa. Perusteellinen ja asianmukainen tieto kunnallisen kulttuuritoiminnan taloudesta antaa kuitenkin hyvät edellytykset etenemiselle myös edellä mainittujen kysymysten suuntaan.

Tiedonkeruun pilottihankkeen yhteydessä on myös syytä miettiä, mitä asioita kannattaa kehittää parhaan mahdollisen lopputuloksen aikaan saamiseksi käytettävissä olevilla resursseilla. Ensinnäkin voidaan todeta, että kehittämiskohteiden joukossa on asioita, joiden kohdalla parannukset ovat suhteellisen helposti saavutettavissa, kun taas toisissa tapauksissa ratkaisujen löytäminen on hyvin vaikeata, ellei mahdotonta. On esimerkiksi todennäköistä, että itse kulttuurin käsitteestä ei koskaan päästä täyteen yksimielisyyteen edes kulttuuritilastoinnin yhteydessä. Ne määritelmät, jotka ovat monille osapuolille hyväksyttäviä, tarjoavat yleensä myös runsaasti erilaisia tulkintavaihtoehtoja. Eri kunnissa tullaan siten tulevaisuudessakin tulkitsemaan toimintojen ja palvelujen "kulttuuripitoisuutta"

jonkin verran eri tavoin. Sama koskee kulttuuritoiminnan jakautumista eri kunnissa eri hallintokuntien kesken ja kulttuuritoiminnasta vastaavan lautakuntarakenteen kirjavuutta. Koska paikalliset olosuhteet ja traditiot poikkeavat toisistaan, on täysin luontevaa, että lain niin salliessa kunnat pyrkivät rakentamaan omaan kuntaansa parhaiten soveltuvia hallinnollisia ratkaisuja.

Tiedonkeruuta ei kuitenkaan kannata jättää tämäntyyppisten ylitsepääsemättömien ongelmien vuoksi tekemättä. Kulttuurin käsitteen suhteen on olennaista esplikoida mahdollisimman tarkasti sekä tietojen kerääjille että tietojen käyttäjille, mistä kulloinkin puhutaan kun puhutaan kulttuurista. Käsitteellisen tarkkuuden tarve toistuu myös puhuttaessa taidelaitoksista, kulttuurikeskuksista ja muista tiedonkeruun keskeisistä, mutta sisällöiltään kiistanalaisista toiminta-alueista. Vaihtelut kuntien päätöksenteko- ja toteutusrakenteissa korostavat puolestaan tarvetta kerätä tietoa eri hallinto- ja lautakunnista, jotta toiminnallinen kokonaisuus on mahdollisimman yhtenevä eri kuntien kesken.

Toiseksi on tehtävä ero ratkaisevien sekä suhteellisen vähämerkityksisten toiminta- ja rahoitusalueiden välillä. Tärkeintä olisi saada esille luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa etenkin niiltä alueilta, joiden sisältämät rahasummat vaikuttavat olennaisella tavalla kulttuuritoiminnan kokonaisvertailuun sekä eri kuntien että eri hallintokuntien välisessä tarkastelussa. Tiedonkeruussa nousi esille lukuisia ongelmia ja vaikeuksia, mutta monien niistä taloudellinen merkitys oli kuitenkin kokonaisuutta ajatellen suhteellinen pieni. Ongelmien täydellinen ratkaiseminen ja vaikeuksien poisto ei siten ole välttämätöntä, vaikka järjestelmää kannattaakin aina parantaa. Taidelaitosten (museot, teatteri, orkesteri) rahoitus vei pilottivaiheeseen osallistuneiden kuntien kulttuuritoiminnan bruttotoimintamenoista kahta kuntaa lukuun ottamatta yli 50 prosenttia ja neljässä kunnassa jopa yli 80 prosenttia (ilman kirjastoja). Näiden laitosten toimintamenojen ja -tulojen esille saaminen on siten kokonaisuuden kannalta tärkeää.

Myös kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten toimintamenot olivat joissain tapauksissa suhteellisen suuret, kahdessa kaupungissa 20 ja yhdessä 31 prosenttia em. bruttotoimintamenoista. Näidenkin tietojen esille saaminen olisi siis tärkeää, vaikka kaikissa kaupungeissa ei vastaavia instituutioita ainakaan vielä olekaan. Itse luokan rajausta ja määritelmää ovat tässä vaikeita, mutta ne lienevät kuitenkin suhteellisen yhteismitallisesti ratkaistavissa. Kulttuuritalojen ja -keskusten mukana tietoihin tulee epäilemättä jonkin verran kokous- ja kansalaistoimintaa, mutta tärkeämpänä asiana voitaneen pitää niiden kulttuuritoiminnan sisällyttämistä tiedonkeruukokonaisuuteen. Olisi tietenkin hyvä, jos kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten tiedoista voitaisiin eritellä varsinainen kulttuuritoiminta muusta toiminnasta, mutta tämän toteuttaminen yhdenmukaisella tavalla voi olla melko työlästä.

Myös taiteen perusopetuksen taloudellinen painoarvo on siinä määrin merkittävä (4-29 % kuntien kulttuurin bruttotoimintamenoista, ilman kirjastoja), että sen saaminen luotettavalla tavalla mukaan tilastoihin on tärkeää. Miltei kaikki pilottihankkeeseen osallistuneet kunnat myös korostavat lapsia ja nuoria toimintastrategioissaan ja -suunnitelmissaan, joten tavoitteiden toteutumista olisi tältä osin muutenkin hyvä seurata. Koska lakisääteisen taiteen perusopetuksen eriyttäminen muusta esimerkiksi taidekasvatus- ja taideopetustoiminnasta osoittautui vaikeaksi, voi olla perusteltua tarkastella jatkossa yksinkertaisesti taideopetusta antavien instituutioiden menoja ja tuloja kokonaisuudessaan ilman sen tarkempaa toiminnallista erittelyä (poikkeuksena kansalais- ja työväenopistot). Taiteen perusopetuksen ja muun taide- ja yleisökasvatuksen tietojen saaminen edellyttää hyvää yhteistyötä eri hallintokuntien kesken etenkin silloin, kun taiteen perusopetuksesta vastaa muu hallintokunta kuin varsinainen kulttuuritoimi.

Taloudellisen painoarvon lisäksi on perusteltua ottaa huomioon myös kulttuuriin käytettyjen varojen toiminnallista merkitystä. Ulkopuolisen tarkkailijan sekä kuntalaisen silmin katsottuna kunnan kulttuuritoiminnan imago ja identiteetti eivät välttämättä määräydy yksinomaan kalleimpien toimintamuotojen kautta. Pitäisi esimerkiksi kyetä vertailemaan eri kuntien kulttuuritoimen hallinnon laajuutta ja organisaatiota eri kunnissa sekä laajemmin tätä "muuta kulttuuritoimintaa" taide- ja kulttuuriavustuksineen. Tämä "muu kulttuuritoiminta" osoittaa useissa kunnissa juuri sen



liikkumavaran, mikä jää jäljelle, kun laitospäivätoiminnan useimmissa kiinteät kustannukset on vähennetty kulttuuritoimen budjetista. Nämä "vapausasteet" poikkeavat varsinkin suuresti toisistaan kuntien kesken. Pilottivaiheessa noudatetut erittelyt sekä muun kulttuuritoiminnan että avustusten osalta eivät olleet täysin onnistuneita, koska vertailukelpoisia tietoja ei saatu läheskään kaikista kunnista. Ajan mittaan voi kuitenkin olettaa sekä tiedonkerääjien että tiedonkeruulomakkeen täyttäjien kokemusten karttuvan tavalla, joka parantaa tulosta ja edesauttaa luotettavien päätelmien tekemistä.

Kokonaisuutena katsoen tässä pilottihankkeessa toteutetut sisällölliset luokitteluratkaisut toimivat kuitenkin suhteellisen hyvin. Moni asia puhuu tietenkin sen puolesta, että tiedonkeruussa hyödynnettäisiin samaa luokittelua kuin esimerkiksi Eurostatin kulttuuritilastoinnissa. Siinä sovelletaan siis jakoa sisällöllisiin toiminta-alueisiin (kulttuuriperintö, arkistot, kirjastot, kirjakustannus ja lehdistö, kuvataiteet, arkkitehtuuri, esittävät taiteet sekä audiovisuaalinen/multimediatuotanto) sekä toiminnallisiin osa-alueisiin (säilyttäminen, luova työ, tuotanto, jakelu, kauppa ja koulutus). Tähän sisältyy kuitenkin samoja toiminnallisen tiedonkeruun ongelmia kuin Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilastojen yhteydessä: vähäisillä resursseilla ja selkeiden hierarkkisten toimivaltasuhteiden puuttuessa on vaikea päästä kovinkaan laajaan yksimielisyyteen siitä, mitä kuhunkin luokkaan kuuluu ja mistä sitä koskeva tieto saadaan.

Toisaalta olisi monella tapaa kiinnostavaa kerätä sellaista tietoa, joka samalla auttaisi kuntia arvioimaan omien kulttuuripoliittisten tavoitteidensa saavuttamista, esimerkiksi lastenkulttuurin tarjonnan, kulttuuri-identiteetin vahvistamisen, terveyden edistämisen ja paikallisen vetovoimaisuuden lisäämisen osalta. Kiistattomista yhtäläisyyksistä huolimatta kuntien kulttuuristrategioissa ja -suunnitelmissa on kuitenkin sen verran paljon eroja, ettei niiden mukaisten tietojen kerääminen keskitetyllä kyselyllä liene mahdollista. Jos siis halutaan painottaa tiedon luotettavuutta ja tiedonkeruun taloudellisuutta, tässä hyödynnetty "välimuotojaottelu", joka hakee tietoa sekä institutionaalisista kokonaisuuksista (laitokset, keskuskeskukset, taiteen perusopetus, muu kulttuuritoiminta) että muista hallintokunnista, voi olla saavutetun hyödyn kannalta järkevä.

Sitä vastoin on ilmeistä, että tilinpäätöstietojen erittely niin hienovaraisella tulo- ja menolajijaottelulla kuin tässä vaiheessa hyödynnettiin, ei ole mielekäs. Tiedonkeruun vaatima työmäärä sekä lomakkeen täyttäjien että tiedonkäsittelijöiden osalta oli liian suuri suhteessa tiedonkeruulla saavutettavaan informaatioon. Raportin liitteessä olevassa ehdotuksessa (liite 5) tarkasteltavia tietoja on supistettu siten, että ne sisältävät menojen osalta henkilömenot, palvelujen ostot, vuokratkustannukset ja muut menot sekä tulojen osalta myyntitulot, maksut, tuet ja avustukset (josta erikseen tuet ja avustukset Euroopan unionilta), vuokratulot ja muut tulot.<sup>19</sup>

---

<sup>19</sup> Kyselytietojen esittelyn yhteydessä jaetussa lomakkeessa tiedusteltiin myös kuntien edustajien käsityksiä siitä, kuinka tiedonkeruuta voitaisiin parhaiten kehittää. Vastausten hajonta oli tässä kohdassa varsinkin suuri, ja monia kohtia on jo integroitu osaksi tekstiä. Tiedonkeruun aikataulusuunnitelma keräsi eniten mainintoja: toivottiin kyselyn ajoittumista aikaisemmaksi kevääseen, pidempää vastausaikaa sekä kysyttävien tietojen saamista ennakoita (miehellään jo vuotta aikaisemmin). Lisäksi haluttiin käsitteiden tarkentamista sekä ylipäätään ohjeistuksen selkeyttämistä. Lomakkeen kehittämistä ja yksinkertaistamista ehdotettiin, samoin kuin tiedonkeruun teknistä organisointia siten, että paluu täytettyihin tietoihin olisi mahdollista. Lomakkeeseen toivottiin myös valmiita laskentakaavoja.

## 7 Päätelmät

Vuonna 2007 toteutettiin kunnallisen kulttuuritoiminnan talouden tiedonkeruun pilottihanke, jonka toteutusta ja siinä ilmenneitä kysymyksiä vertailukelpoisen tiedon hankkimisen ja toimivan tiedonkeruujärjestelmän kehittämisen kannalta on käsitelty tässä raportissa. Tiedonkeruun valmisteluvaiheen tapaamisissa käydyissä keskusteluissa samoin kuin lokakuussa 2007 järjestetyn tilaisuuden yhteydessä kerätyssä palautteessa nousi esille varsin yhdensuuntainen kuva tietotarpeesta. Eniten toivotaan sellaista tietoa, joka antaa mahdollisuuden arvioida kunnallisen kulttuuritoiminnan kokonaisuutta ja vertailla sitä sekä sen sisäisiä painotuksia muiden kuntien vastaaviin tietoihin sekä seurata menojen ja tulojen kehittymistä ajassa.<sup>20</sup> Kaikkineen kuntien edustajat pitivät tiedonkeruuta ja sen kehittämistä tärkeänä ja tarpeellisena. Vuonna 2007 toteutetun pilottihankkeen kokemuksiin nojaten sellaisen tiedonkeruujärjestelmän, joka tuottaa luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa kohtuullisilla resursseilla, aikaansaamista voi hyvinkin pitää mahdollisena.

Yleisesti ottaen onnistuneen tiedonkeruun edellytyksinä voidaan pitää seuraavia asioita:

- yksimielisyyttä tiedonkeruun tarkoituksesta sekä kartoitettavista asioista
- yhteisymmärrystä kartoitettavien asioiden sisällöstä ja eri aihealueiden välisistä rajoista
- tiedonkeruun konkreettisten välineiden (kyselylomake, internet-palvelu) käyttäjäystävällisyyttä
- toimivaa tiedonkulkua sekä lomakkeen täytön organisointia kunnissa
- kartoitettavien tietojen löytymistä kohtuullisella vaivalla
- mahdollisuutta ennakoida tiedonkeruuta ajallisesti ja toiminnallisesti
- lomakkeen täyttämistä parhaiten edistävää vastausaikataulua.

Yhteisymmärrystä kartoitettavien asioiden sisällöstä ja aihealueiden välisistä rajoista voidaan edistää tarkemmalla ohjeistuksella, mahdollisimman selkeillä käsitelmääritelmillä sekä tiedonkeruuseen osallistuvien kuntien edustajien koulutuksella. Kerättävien tietoluokkien supistaminen selkeyttäneen osaltaan lomaketta kokonaisuutenaan. Kyselylomakkeen eri kohtiin kannattanee jatkossa asettaa erillinen kohta niiden toimijoiden luettelemiseksi, joita asianomaiset luvut koskevat, sekä ylipäätään mahdollisuus selittää sanallisesti tehtyjä ratkaisuja. Samalla on kuitenkin otettava huomioon, että jatkossa tiedonkeruuseen osallistuvien kuntien määrän kasvaessa tiedonkeruun toteuttajien mahdollisuudet tarkistaa ja täydentää tietoja vähenevät merkittävästi. Ylipäätään varsinaiseen tiedonkeruujärjestelmään eli kyselylomakkeeseen ja kyselyn aikataulutukseen liittyvät ongelmat lienevät hyvin ratkaistavissa määrätietoisella kehitystyöllä. (Ks. liitteenä oleva ehdotus vuoden 2008 tiedonkeruun kyselylomakkeeksi, liite 5.)

Mahdollisesti haasteellisempaa on parantaa tiedonkeruun organisointia itse kunnissa sekä kysyttyjen taloustietojen löytymistä, erityisesti muiden hallintokuntien kuin kulttuuritoimen ja yleishallinnon osalta. Pilottihankkeen kokemusten perusteella joissain kunnissa tiedonkeruu hallintorajojen ylitse onnistui suhteellisen hyvin, kun taas toisissa kunnissa oli vaikeuksia saada tietoja, ja saatujen tietojen luotettavuutta kohtaan esitettiin epäilyksiä. Ajan mittaan olisi kenties parasta pyrkiä järjestelmään, jossa eri hallintokunnissa voitaisiin jo ennakolta valmistautua erottamaan kulttuuritoiminta muusta toiminnasta ja merkitsemään tähän toimintaan liittyvät taloustiedot siten, että niiden löytyminen tiedonkeruuta varten olisi mahdollisimman yksinkertaista ja vaivatonta.

---

<sup>20</sup> Palautelomakkeessa nousi esille myös sellaisia asioita, joiden selvittäminen tämällytyyppisellä tiedonkeruulla on ainakin tässä laajuudessa vaikeata. Tällaisia ovat esimerkiksi kulttuuritoiminnan erilaiset järjestämistavat, väestöryhmittäinen erittely, kulttuuritoiminnan vaikuttavuus ja laadullinen arviointi.

Parhaan mahdollisen tuloksen saamiseksi olisi varmaan syytä käydä keskustelua siitä, mikä esimerkiksi nuoriso-, sosiaali- tai terveystoimessa on luokiteltavissa kulttuuritoiminnaksi. Konkreettinen keskustelu täytyy käydä paikallistasolla, mutta sitä voisi edesauttaa laajempi yhteiskunnallinen keskustelu taide- ja kulttuuritoiminnan sisällöistä, luonteesta ja kytkeytymisestä esimerkiksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, nuorten sosiaalisten ongelmien ehkäisyyn, maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä kotouttamiseen, paikkakunnan vetovoimaisuuden lisäämiseen sekä paikallisen identiteetin vahvistamiseen ja imagon parantamiseen. Tällä keskustelulla voisi olla kulttuuritoimijoiden kannalta muitakin myönteisiä vaikutuksia.

## 8 Lähteet

Geppert, Joachim (2006) Cultural Statistics – the EU level and experience with Leadership Groups (LEG). [Http://www.cultural-economy.eu/documents/sg\\_cultural\\_statistics.pdf](http://www.cultural-economy.eu/documents/sg_cultural_statistics.pdf)

Heiskanen, Ilkka (2000) Kulttuurin julkinen rahoitus Suomessa – tilastot ja todellisuus. Rahoitustilastojen käyttökelpoisuudesta ja 1990-luvun rahoitustilanteesta taide- ja kulttuurilaitosten kannalta. TaiLa-projektin julkaisuja. Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikkö: tilastotietoa taiteesta nro 25, Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin laitos: tutkimustietoa politiikasta ja hallinnosta nro 13 (Taiteen keskustoimikunta ja Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin laitos, Helsinki).

Heiskanen, Ilkka (2001) Muuttuivatko laitokset, miksi ja miten? Taide- ja kulttuurilaitoksen institutionaalinen muutos 1990-luvulla. TaiLa-projektin julkaisuja. Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikkö: tilastotietoa taiteesta nro 28, Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin laitos: tutkimustietoa politiikasta ja hallinnosta nro 20 (Taiteen keskustoimikunta ja Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin laitos, Helsinki).

Heiskanen, Ilkka (2002) Johdanto, teoksessa Heiskanen, Ilkka, Kangas, Anita ja Mitchell, Ritva (toim.) Taiteen ja kulttuurin kentät: perusrakenteet, hallinta, lainsäädäntö ja uudet haasteet (Tietosanoma, Helsinki).

Kangas, Anita (1991) Kunta, taide ja markat. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja nro 11 (Valtion painatuskeskus, Helsinki).

Karttunen, Sari (2003) Kuntien kulttuuritoiminta ja sen kustannukset. Kulttuuri ja viestintä 2003:1 (Tilastokeskus, Helsinki).

Keltti, Pia (2001) Kuntien kulttuuritoimen virat 1990-luvulla. Kunnalliseen henkilörekisteriin perustuva selvitys kuntien kulttuuritoimen virkojen määrän muutoksista vuosina 1992, 1996 ja 1999 (Suomen Kuntaliitto, Helsinki).

Korpiää, Seppo (1995) Mitä tapahtuu kulttuuritoimelle? Kuntien yleisen kulttuuritoimen tila ja tulevaisuudennäkymät vuonna 1995 (Suomen Kuntaliitto, Helsinki).

Kulttuuria alueittain. Tilastollinen katsaus (2007) Kulttuuri ja viestintä 2007 (Tilastokeskus, Helsinki).

Kulttuuritilasto 2005 (2006) Kulttuuri ja viestintä 2006 (Tilastokeskus, Helsinki).

Kuntien kulttuuritoimintaa koskevan tietojärjestelmän kehittämisprojektin muistio (1992) Opetusministeriön työryhmien muistioita 1992:5 (Opetusministeriö, Helsinki).

Mitchell, Ritva (2001) Kulttuuripoliittinen tutkimus Suomessa. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston julkaisusarja Nro 8/2001 (Opetusministeriö, Helsinki).

Månsson, Sten (2004) Kulturstatistik – att mäta det omätbara? Underlag för seminarium den 4 maj 2004 på Konstnärsnämnden. [Http://www.isak.liu.se/content/1/c6/03/04/11/4\\_maj\\_sm.pdf](http://www.isak.liu.se/content/1/c6/03/04/11/4_maj_sm.pdf)

Porna, Ismo (1976) Kaupunkien ja kauppaloitten kulttuurimenot vuonna 1975. Suomen Kunnallislehti 17/1976.

Porna, Ismo (1979) Kaupunkien kulttuurimenot vuonna 1977 sekä kulttuurimenojen kasvu vuosina 1975-1977. Suomen Kunnallislehti 1/1979.

Porna, Ismo (1999) Kulttuurilaitosten talous ja osuus koko kulttuuritoimen kustannuksista, teoksessa Kaipainen, Jouni: Kulttuurilaitosten taloudelliset vaikutukset. Suomen Kuntaliiton sivistystoimen tutkimusprojektin toinen yhteenvetoraportti (Suomen Kuntaliitto, Helsinki).

Ryypö, Väinö (1989) Kulttuuritoimi, teoksessa Ryypö, Väinö (toim.) Kunnan kulttuuritoiminta (Kunnallispaino, Helsinki).

Silvanto, Satu (2004) (toim.) Kaupunkien kulttuuripolitiikka lähikuvassa. Suomen Eurocult21-seminaarin taustamateriaali (Eurocult21 ja Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, Helsinki).

# Liitteet

## Liite 1. Kyselyn oheiskirje

Lähetetty sähköpostitse kunnille 30.5.2007.

### **Kuntien kulttuuritoimen menot ja tulot, tiedonkeruu**

Eri yhteyksissä on tuotu esille tarve koota vertailukelpoista tietoa kaupunkien ja kuntien kulttuuritoiminnasta. Muilla toimialoilla (esim. liikuntatoimella) on jo varsin toimivat tiedonkeruumenetelmät ja tietopankit omien toimintojensa kehittämisen tukena ja vastaavaa kaivataan myös kulttuuritoimen puolelle. Käynnistynyt kunta- ja palvelurakennehanke asettaa myös uusia vaatimuksia tiedon tuottamiselle.

Tämän kyselyn avulla on tarkoitus paikata tiedon puutetta keräämällä **perustietoa kuntien kulttuuriin käyttämistä euroista**. Tietoja kerätään sekä kulttuurihallinnon omista että muiden hallintokuntien kulttuuriin käyttämistä menoista ja tuloista. Tavoitteena on saada selville paljonko mukanaolevat **kunnat kokonaisuudessaan käyttävät rahaa kulttuuritoimintaan**.

Pilottihanketta vetää Kuntaliitto yhteistyössä 15 suurimman kaupungin kanssa: Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa.

Kuntaliitosta hanketta vetää erityisasiantuntija Ditte Winqvist (yhteystiedot poistettu, P.S./M.R) ja kyselyn toteutuksesta vastaa tutkija Johanna Selkee (yhteystiedot poistettu, P.S./M.R). Kaikissa kyselyyn liittyvissä kysymyksissä voi kääntyä näiden henkilöiden puoleen.

**Tässä yhteydessä ei kerätä kirjastojen menoja ja tuloja.** Kuntaliitto kerää pilottivaiheessa tiedot kunnilta ja liittää mukaan analyysivaiheessa kirjastopalvelujen menot ja tulot, joita saadaan kuntien talous- ja toimintatilastoista. Kuntaliitossa lasketaan 31.12.2006 väestötietojen perusteella kulttuuri menot ja tulot euroa / asukas kunnittain.

Seuraavassa vaiheessa yhteistyössä Cuporen (Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö) kanssa saadut tiedot jatkoanalysoidaan ja tiedonkeruuta laajennetaan.

#### **Materiaali:**

Ohessa tarkemmat vastausohjeet liitetiedostona (word)

Kyselylomake pdf-tiedostona (huom. ei täytetä, se on teille vain tiedoksi, tiedonkeruu tehdään sähköisesti, katso alla)

Kyselylomake sähköisenä osoitteessa:

Huom! Tämä kohta poistettu (P.S./M.R.)

**Vastauksia pyydetään 22. kesäkuuta mennessä.**

**Pyydämme kunnassa tietojen kerääjäksi nimettyä henkilöä keräämään ensin pyydettyt tiedot yhteen, täyttämään lomakkeen ja lähettämään sen vasta sitten.** Lomakkeen tiedot tallentuvat webropol-sähköiseen kyselyjärjestelmään (www.webropol.fi) johon Kuntaliitolla on käyttöoikeus

Kunnissa tietojen kerääjiksi on nimetty seuraavat henkilöt:

Huom! Tämä kohta poistettu (P.S./M.R.)

Tämä viesti ja kyselylomake menee tiedoksi myös kunnassa kulttuuritoimesta ja tiedonkeruusta vastaaville viranhaltijoille.

*Ystävällisin terveisin*

**Ditte Winqvist**

Erityisasiantuntija, kulttuuri  
Suomen Kuntaliitto  
PL 200, 00101 Helsinki  
Toinen linja 14, 00530 Helsinki  
(yhteystiedot poistettu, P.S./M.R)

**Johanna Selkee**

tutkija  
Opetus ja kulttuuri  
Suomen Kuntaliitto  
(yhteystiedot poistettu, P.S./M.R)

[www.kunnat.net/sivistys](http://www.kunnat.net/sivistys)

## Liite 2. Kyselyn täyttöohjeet

### KULTTUURITOIMEN KYSELYN TÄYTTÖOHJEET

#### Johdanto

Eri yhteyksissä on tuotu esille tarve koota vertailukelpoista tietoa kaupunkien ja kuntien kulttuuritoiminnasta. Muilla toimialoilla (esim. liikuntatoimella) on jo varsin toimivat tiedonkeruumenetelmät ja tietopankit omien toimintojensa kehittämisen tukena ja vastaavaa kaivataan myös kulttuuritoimen puolelle. Käynnistynyt kunta- ja palvelurakennehanke asettaa myös uusia vaatimuksia tiedon tuottamiselle.

Tämän kyselyn avulla on tarkoitus paikata tiedon puutetta keräämällä **perustietoa kuntien kulttuuriin käyttämistä euroista**. Tietoja kerätään sekä kulttuurihallinnon omista että muiden hallintokuntien kulttuuriin käyttämistä menoista ja tuloista. Tavoitteena on saada selville paljonko mukanaolevat **kunnat kokonaisuudessaan käyttävät rahaa kulttuuritoimintaan**.

Pilottihanketta vetää Kuntaliitto yhteistyössä 15 suurimman kaupungin kanssa: Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa.

Kuntaliitosta hanketta vetää erityisasiantuntija Ditte Winqvist (yhteystiedot poistettu, P.S./M.R) ja kyselyn toteutuksesta vastaa tutkija Johanna Selkee (yhteystiedot poistettu, P.S./M.R). Kaikissa kyselyyn liittyvissä kysymyksissä voi kääntyä näiden henkilöiden puoleen.

**Tässä yhteydessä ei kerätä kirjastojen menoja ja tuloja.** Kuntaliitto kerää pilottivaiheessa tiedot kunnilta ja liittää mukaan analyysivaiheessa kirjastopalvelujen menot ja tulot, joita saadaan kuntien talous- ja toimintatilastoista. Kuntaliitossa lasketaan 31.12.2006 väestötietojen perusteella kulttuuri menot ja tulot euroa / asukas kunnittain.

Seuraavassa vaiheessa yhteistyössä Cuporen (Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätö) kanssa saadut tiedot jatkoanalysoidaan ja tiedonkeruuta laajennetaan.

#### Yleiset vastausohjeet

Kunnan kulttuuritoimintaan kohdistetut menot ja tulot kerätään ja kootaan yhteen kaikkien hallintokuntien osioista, ei ainoastaan kunnan varsinaisen kulttuuritoimen osalta. Tämä työ on tarpeen jotta saataisiin kokonaiskuva kunnan kulttuuriin käyttämistä euroista, riippumatta siitä, miten määrärahat ovat kunnan talousarvioon kirjattu (hallintokunnasta tai tulosalueesta riippumatta). Kulttuurin menoihin kuuluvat esimerkiksi kaupunginhallituksen kulttuuritoimintaan myöntämät avustukset ja kansalaisopistojen järjestämä taiteen perusopetus tai kouluvierailut kulttuurikohteisiin.



Kyselyssä kootaan tietoa **ainoastaan kunnan omaan vuoden 2006 tilinpäätökseen** sisältyvistä, talousarvion toteutuman mukaisista kulttuurin menoista ja tuloista. Kysely noudattaa pääsääntöisesti Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilaston rakennetta. Tietoihin sisältyvät myös kunnan rahoittamat hankkeet ja projektit (EU yms.), joista merkitään kunnan rahoitusosuus. Henkilöstökulut sisältävät vakinaisen, määräaikaisen ja tilapäisen henkilöstön (mukaan lukien osa-aikaiset ja työllistetyt) palkkamenot sivukuluineen.

Menot ja tulot merkitään **vain yhteen kohtaan** meno- ja tulolajeittain. Menot ja tulot merkitään sen mukaan minkä laitoksen, yksikön tai hallintokunnan talousarvioon summa on budjetoitu. Laskemalla yhteen kohdat A – E saadaan tietoa kunnan kulttuuriin käyttämisestä menoista ja saaduista tuloista.

Kirjaston menot ja tulot saadaan kuntien talous- ja toimintatilastoista, joten niistä ei erikseen pyydetä tietoja tässä kyselyssä. Kirjaston tiedot yhdistetään Kuntaliitossa kyselyn meno- tulotietoihin.

## **Yksityiskohtaiset vastausohjeet**

### ***Selvitys kunnan kulttuurin hallinto- ja palvelurakenteesta***

#### **Kysymykset 1-2**

- 1. Lähettäkää graafinen esitys sähköpostitse osoitteeseen (yhteystiedot poistettu, P.S./M.R)*
- 2. Tässä kohtaa pyydetään selvittämään, miten vastuu jakautuu kaupungin eri kulttuuripalvelujen tuottamisessa. Vastuualueita pyydetään tarkastelemaan nimenomaan palvelujen kautta, esimerkiksi taiteen perusopetus, joka voi kuulua opetustoimen, kuvataidekoulun tai kansalaisopiston vastuualueelle.*

#### ***Henkilöstön lukumäärä***

#### **Kysymykset 3-4**

- Lasketaan vuoden 2006 aikana työskennelleet henkilöt (ei henkilötyövuosia). Luku sisältää myös määräaikaisen ja tilapäisen henkilöstön (mukaan lukien osa-aikaiset ja työllistetyt).*
- 3. Yleisellä kulttuuritoimella tarkoitetaan kunnan yksikköä kuten kulttuuritoimistoa, kulttuuriasiainkeskusta, kulttuurikansliaa, tai muuta vastaavaa.*
  - 4. Kulttuuritalolla tarkoitetaan kunnan omistamaa erillistä hallinnollista yksikköä kuten esimerkiksi Helsingissä Annantalo.*

### ***Kunnan omistamat ja kunnan avustamat taide- ja kulttuurilaitokset sekä kulttuuritalot.***

#### **Kysymykset 5-6**

*Tähän kohtaan merkitään kaikki kunnan omistamat, kulttuuripalveluja tuottavat laitokset hallintokunnasta riippumatta. Kysymyksessä 6 pyydetään nimeämään kohdassa 5 luetellut hallinnolliset kokonaisuudet.*

*Taide- ja kulttuurilaitoksella tarkoitetaan kunnan omistamaa, vuotuista kiinteää julkista avustusta saavaa laitosta(/tai toimijaa), jolla on palkattuna vakituista henkilökuntaa ja ympärivuotista toimintaa. Kyse on hallinnollisista kokonaisuuksista, erillisiä toimipisteitä ei lasketa erikseen.*

*Museolla voi olla monta toimipistettä, mutta mikäli se on yksi hallinnollinen kokonaisuus, sitä käsitellään yhtenä laitoksena. Esimerkiksi Turun maakuntamuseo, jolla on monta toimipistettä.*

*Kulttuuritalolla tarkoitetaan kunnan omistamaa erillistä hallinnollista yksikköä kuten esimerkiksi Helsingissä Annantalo.*

#### Kysymykset 7-8

*Tähän kohtaan merkitään kunnan avustamat laitokset samoin hallintokunnasta riippumatta.*

*Taide- ja kulttuurilaitoksella tarkoitetaan kunnan vuotuista kiinteää julkista avustusta saavaa laitosta (/tai toimijaa), jolla on palkattuna vakituista henkilökuntaa ja ympärivuotista toimintaa. Kyse on hallinnollisista kokonaisuuksista, erillisiä toimipisteitä ei lasketa erikseen.*

*Kulttuuritalolla tarkoitetaan kunnan vuotuista avustusta saavaa, kulttuuritoimintaa ylläpitävää yksikköä.*

#### TOIMINTAMENOT JA -TULOT A

**Huom. Määrittelyt koskevat sekä meno- että tulotietoja.**

#### Taide- ja kulttuurilaitokset

##### Kysymys 9, osio A

*Taide- ja kulttuurilaitoksella tarkoitetaan vuotuista kiinteää julkista avustusta saavaa laitosta (/tai toimijaa), jolla on palkattuna vakituista henkilökuntaa ja ympärivuotista toimintaa. Sisältäen kunnan omien laitosten kaikki tulot ja menot sekä ko. laitosten hankkeet, siltä osin kun ne ovat kunnan tilinpäätöksessä. Muiden kuin kunnan omistamien laitosten osalta kaavakkeeseen merkitään ainoastaan kunnan tilinpäätökseen merkitty avustus ko. laitokselle. Esimerkiksi Turun avustus Forum Marinumille, Helsingin avustus kaupunginteatterille tai Espoon ja Vantaan avustukset oopperalle.*

*Tämä kohta jakautuu kolmeen osaan: Museot, Teatterit ja ooppera, Orkesterit*

#### TOIMINTAMENOT JA -TULOT B

#### Kulttuuritalot / Kulttuurikeskukset

##### Kysymys 10, osio B

*Kulttuuritalolla tarkoitetaan kunnan omistamaa erillistä hallinnollista yksikköä. Tämän yksikön tilinpäätökseen merkityt tulot ja menot kirjataan tähän kohtaan. Toinen vaihtoehto on, että kulttuuritalo / kulttuurikeskus ei ole kunnan omistuksessa mutta kunta myöntää avustusta toiminnalle. Tähän kohtaan merkitään ainoastaan kunnan tilinpäätökseen merkitty avustussumma ko. yksikölle.*

## Taiteen perusopetus

### Kysymys 10, osio C

*Taiteen perusopetuksella tarkoitetaan tässä ainoastaan lain mukaista taiteen perusopetusta (Laki taiteen perusopetuksesta 1998/633) eikä yleistä taidekasvatusta. Kohdassa ilmoitetaan tilinpäätökseen merkityt taiteen perusopetuksen menot ja tulot kunnan oppilaitoksissa tai kunnan omistamissa kansalaisopistoissa. Kohtaan merkitään myös ulkopuoliselta taholta ostetun taiteen perusopetuksen kustannukset ja kunnan avustukset taiteen perusopetusta järjestäville tahoille. Näiden osalta ilmoitetaan ainoastaan kunnan tilinpäätökseen merkitty osto- tai avustussumma.*

*Yleistä ja laajaa oppimäärää ei erotella, vaan ne merkitään yhteen.*

## Kunnan kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta

### Kysymys 11, osio D

*Tähän kohtaan merkitään kaikki muu varsinaisen kulttuuritoimen hallinnon alla toteutettu kulttuuritoiminta, josta käytetään myös nimitystä yleinen kulttuuritoimi. Silloin tarkoitetaan kunnan yksikössä kuten kulttuuritoimiston, kulttuuriasiainkeskuksen tai kulttuurikanslian vastuualueelle kuuluvia tehtäviä.*

#### Tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit

*Kohta sisältää kunnan itse järjestämät yksittäiset yleisölle suunnatut esitykset, tilaisuudet ja tapahtumat.*

#### Taide- ja yleisökasvatus

*Sisältää eri-ikäisille suunnatun, ohjatun taidekasvatustoiminnan. Esimerkiksi kunnan kulttuuritoimen järjestämät eri-ikäisille suunnatut kulttuurikerhot. Ei sisällä lain mukaista taiteen perusopetusta, joka merkitään kohtaan C.*

#### Kunnan kulttuuritoimen tilakustannukset

*Kunnan kulttuuritoimen tilinpäätökseen sisältyvät tilamenot ja tila-avustukset. Sisältäen esim. kirjailijatalon, gallerioita, taiteilijoiden työskentelytiloja tai vastaavia jotka eivät kuulu taidelaitoksiin tai kulttuuritaloihin.*

#### Muut menot

*Tähän kohtaan merkitään kunnan yleisen kulttuuritoimen (kulttuuritoimenkeskuksen, kulttuuritoimiston) vastuualueen osalta tilinpäätökseen merkityt kaikki muut menot ja tulot, esimerkiksi hallintomenot.*

### Kysymys 12, osio D

*Tässä pyydämme merkitsemään kunnan kulttuuritoimen myöntämien avustuksien saajien lukumäärän sekä avustusmenot yhteensä jaottelulla yksityiset henkilöt, yhdistykset, säätiöt, yritykset ja muut yhteisöt sekä ammattitaiteilijoiden työskentelyapurahat.*

#### Kysymys 13, osio D

*Tässä pyydämme vielä merkitsemään kokonaistoimintamenot (kohdat 11+ 12) sisältäen toimintamenot ja avustukset huomioiden, että kohdan 11 toimintamenot eivät saa sisältää avustuksia, jotka kysytään kohdassa 12.*

#### TOIMINTAMENOT JA TULOT E

##### **Muiden hallintokuntien tilinpäätöksistä koottuja menoja**

#### Kysymys 14, osio E

*Tähän kohtaan merkitään kunnan kaikki muut kulttuuritoimintaan käyttämät menot ja saamat tulot poislukien kohdissa A-D jo ilmoitetut menot ja tulot. Luvut sisältävät muiden hallintokuntien selkeästi kulttuuritoimintaan kuuluvat muut menot/tulot.*

#### Kysymys 15. Lisätietoja menotietoihin

*Tähän pyydämme merkitsemään, miten paljon kaupunki käyttää varoja taidehankintoihin kaiken kaikkiaan. Mikäli hankinnat näkyvät jo käyttötalouden toimintamenoissa, pyydämme ilmoittamaan myös siitä tässä yhteydessä tai jos teillä on muuta lisättävää annettuihin toimintamenotietoihin.*

Tulotiedot (kohdat 16–20) vastaavalla määrittelyllä ja jaottelulla kuin menotiedotkin.

### Liite 3. Pilottihankkeen kyselylomake<sup>21</sup> kuntien kulttuuritoiminnan menoista ja tuloista

#### Vastaaja (tietojen toimittaja)

Etunimi \_\_\_\_\_  
Sukunimi \_\_\_\_\_  
Virkanimike \_\_\_\_\_  
Sähköposti \_\_\_\_\_  
Postiosoite \_\_\_\_\_  
Postinumero \_\_\_\_\_  
Postitoimipaikka \_\_\_\_\_  
Kunta \_\_\_\_\_

#### Selvitys kunnan kulttuuritoimen hallinto- ja palvelurakenteesta

1. Kuvatkaa lyhyesti oman kuntanne kulttuurihallinnon rakenne sisältäen sekä hallinto- että lautakuntarakenteen. Graafisen esityksen pyydämme lähettämään erikseen osoitteeseen: (yhteystiedot poistettu, P.S./M.R)

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

2. Kuvailkaa lyhyesti tuotettujen kulttuuripalvelujen vastualueet. Kuka kunnassa vastaa mainitun palvelun järjestämisestä.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

#### Henkilöstön lukumäärä

Huom! Ei henkilötyövuosia!

3. Yleisen kulttuuritoimen alaisuudessa olevan henkilöstön lukumäärä YHTEENSÄ

\_\_\_\_\_

joista toistaiseksi voimassa olevassa työ- tai virkasuhteessa

\_\_\_\_\_

määräaikaisessa työsuhteessa

\_\_\_\_\_

4. Kulttuuritalojen henkilöstön lukumäärä YHTEENSÄ

\_\_\_\_\_

joista toistaiseksi voimassa olevassa työ- tai virkasuhteessa

\_\_\_\_\_

määräaikaisessa työsuhteessa

\_\_\_\_\_

<sup>21</sup> Varsinaisessa kyselyssä käytettiin internet-kyselyihin tarkoitettua Webropol-palvelua, jossa kysely näytti hieman toisenlaiselta kuin tässä liitteessä. Sisältö on kuitenkin sama.

**Kunnan omistamat ja avustamat taide- ja kulttuurilaitokset sekä kulttuuritalot yhteensä**

**5. Kunnan omistamat taide- ja kulttuurilaitokset sekä kulttuuritalot, lukumäärä**

YHTEENSÄ	Museot	Teatterit ja ooppera	Orkesterit	Kulttuuritalot

**6. Tässä pyydämme nimeämään ko. taide- ja kulttuurilaitokset sekä kulttuuritalot**

---

---

**7. Kunnan avustamat taide- ja kulttuurilaitokset sekä kulttuuritalot, lukumäärä**

YHTEENSÄ	Museot	Teatterit ja ooppera	Orkesterit	Kulttuuritalot

joista osakeyhtiöitä \_\_\_\_\_  
joista säätiöitä \_\_\_\_\_  
joista jokin muu (esim. kuntayhtymä) \_\_\_\_\_

**8. Tässä pyydämme nimeämään ko. avustettavat taide- ja kulttuurilaitokset sekä kulttuuritalot.**

---

---

## Kunnan kulttuurin käyttötalous

Menoerä merkitään vain kerran tehtävittäin tietyille menolajille.

Menolajeissa käytetään talous- ja toimintatilaston luokituksia (menolajit 0100–2960), ellei erikseen toisin ohjeisteta.

Mikäli teillä ei ole menoja tai tuloja tietyille menolajille, merkitkää kohtaan o.

### 9. Toimintamenot 1 000 €: A) Kulttuuri- ja taidelaitokset,

### 10. Toimintamenot 1 000 €: B) Kulttuuritalot, C) Taiteen perusopetus (yleinen ja laaja yhdessä)

	A) Kulttuuri- ja taidelaitokset			B) Kulttuuritalot	C) Taiteen perusopetus (yleinen ja laaja yhdessä)
	Museot	Teatterit ja ooppera	Orkesterit		
Henkilöstömenot yhteensä (0100–0380)					
Palvelujen ostot (asiakaspalvelut + muut palvelut) yhteensä (0510–0600)					
siitä sisäiset ostot yhteensä					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä (1400)					
siitä sisäiset yhteensä					
Vuokramenot, ulkoiset, yhteensä (1920)					
Vuokramenot, sisäiset, yhteensä (1970)					
Muut menot yhteensä (2700)					
siitä sisäiset erät					
Avustukset laitoksille ja yhteisöille, yhteensä (1800) Avustus merkitään loppusummana, joka myös sisältää esimerkiksi vuokra-avustukset.					
Toimintamenot YHTEENSÄ (2900)					
siitä kiinteistökustannukset yhteensä sisältäen sisäinen ja ulkoinen vuokra, lämpö, sähkö, vesi, kunnossapito ja siivous sekä kiinteistön hoidosta aiheutuneet henkilöstömenot.					
Poistot, arvonalentumiset ja vyörytyserät yhteensä (2940-2970)					
Avustettavien tahojen lukumäärä YHTEENSÄ					

Kunnan kulttuuritoimen menot jakautuvat seuraavasti:

Toimintamenot, kohta 11.

Avustukset, joissa pyydämme tietoja avustuksen saajien lukumäärästä ja avustusmenoista, kohta 12.

Toimintamenot ja avustukset yhteensä (toimintamenot 2900), kohta 13.

**11. Toimintamenot 1 000 €: D) Kunnan kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta**

	D) Kunnan kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta			
	Kunnan kulttuuritoimen tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit	Kunnan kulttuuri-toimen taide- ja yleisökasvatus	Kunnan kulttuuri-toimen tilakustannukset	Kunnan kulttuuritoimen muut menot
Henkilöstömenot yhteensä (0100-0380)				
Palvelujen ostot (asiakaspalvelut + muut palvelut) yhteensä (0510-0600)				
siitä sisäiset ostot yhteensä				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä (1400)				
siitä sisäiset yhteensä				
Vuokramenot, ulkoiset, yhteensä (1920)				
Vuokramenot, sisäiset, yhteensä (1970)				
Muut menot yhteensä (2700)				
siitä sisäiset erät				
Toimintamenot YHTEENSÄ				
siitä kiinteistökustannukset yhteensä sisältäen sisäinen ja ulkoinen vuokra, lämpö, sähkö, vesi, kunnossapito ja siivous sekä kiinteistön hoidosta aiheutuneet henkilöstömenot.				
Poistot, arvonalentumiset ja vyörytyserät yhteensä (2940-2970)				

**12) Toimintamenot 1 000 €: D) Kunnan kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta**

Avustukset, joissa pyydämme tietoja avustuksen saajien lukumäärästä ja avustusmenoista.

Avustukset YHTEENSÄ (1800) Avustus merkitään loppusummana, joka sis. myös esimerkiksi vuokra-avustukset	siitä yksityiset henkilöt	siitä yhdistykset, säätiöt, yritykset ja muut yhteisöt	siitä ammattitaitelijoiden työskentelyapurahat
Avustettavien tahojen LUKUMÄÄRÄ YHTEENSÄ	siitä yksityiset henkilöt	siitä yhdistykset, säätiöt, yritykset ja muut yhteisöt	siitä ammattitaitelijoita



**13) Toimintamenot yhteensä 1 000 €: D) Kuntien kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta**

Tähän pyydämme merkitsemään loppusummana toimintamenot kohdasta 11 ja avustusmenot kohdasta 12: toimintamenot yhteensä (2900).

TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ (2900)

**14. Toimintamenot 1 000 €: E) Muiden hallintokuntien kulttuurimenot hallintokunnittain**

Tässä pyydämme merkitsemään yhteensä toimintamenot sisältäen myös sisäiset erät kuten aikaisemmin sekä erittelemään tarkemmin seuraavien menolajien osalta: palvelujen ostot, avustukset, vuokramenot.

	YHTEENSÄ	josta palvelujen ostot	josta avustukset	josta vuokramenot	josta muut menot
Yleishallinto					
Koulutoimi					
Sosiaali- ja terveystoimi					
Nuorisotoimi					
Liikuntatoimi					
Tekninen toimi					
Jokin muu					

**15. Lisätietoja toimintamenoja koskeviin kohtiin**

Tähän pyydämme merkitsemään, miten paljon kaupunki käyttää varoja taidehankintoihin kaiken kaikkiaan. Mikäli hankinnat näkyvät jo käyttötalouden toimintamenoissa, pyydämme ilmoittamaan myös siitä tässä yhteydessä tai jos teillä on muuta lisättävää annettuihin toimintameno tietoihin.

**16. Toimintatulot 1 000 €: A) Kulttuuri- ja taidelaitokset**

**17. Toimintatulot 1 000 €: B) Kulttuuritalot, C) Taiteen perusopetus**

Tuloerä merkitään vain kerran tehtävittäin tietyille tulolajille.

Tulolajeissa käytetään talous- ja toimintatilaston luokituksia (tulolajit 5210–6970), ellei erikseen toisin ohjeisteta.

Mikäli teillä ei ole tuloja, merkitkää silloin o.

	A) Kulttuuri- ja taidelaitokset			B) Kulttuuritalot	C) Taiteen perusopetus
	Museot	Teatterit ja ooppera	Orkesterit	Kulttuuritalot	Yleinen ja laaja oppimäärä yhteensä
Myyntitulot yhteensä (5210-5250)					
siitä sisäiset (ml. omat liikelaitokset)					
Maksut yhteensä (5500)					
Tuet ja avustukset yhteensä (5805-5890)					
siitä työllistämistuet					
siitä muut tuet ja avustukset valtiolta					
siitä Euroopan Unionilta					
siitä muilta yhteensä					
Vuokratulot, ulkoiset, yhteensä (6320)					
Vuokratulot, sisäiset, yhteensä (6370)					
Muut tulot yhteensä (6700)					
Toimintatulot YHTEENSÄ (6900)					
Laskennalliset tulot yhteensä (6960-6970)					
siitä vyörytyserät					

#### 18. Toimintatulot 1 000 €: D) Kunnan kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta

	D) Kunnan kulttuuritoimen alla oleva muu kulttuuritoiminta			
	Tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit	Taide- ja yleisökasvatus	Kunnan kulttuuritoimen tiloista saamat tulot	Muut tulot
Myyntitulot yhteensä (5210-5250)				
siitä sisäiset (ml. omat liikelaitokset)				
Maksut yhteensä (5500)				
Tuet ja avustukset yhteensä (5805-5890)				
siitä työllistämistuet				
siitä muut tuet ja avustukset valtiolta				
siitä Euroopan Unionilta				
siitä muilta yhteensä				
Vuokratulot, ulkoiset, yhteensä (6320)				
Vuokratulot, sisäiset, yhteensä (6370)				
Muut tulot yhteensä (6700)				
Toimintatulot YHTEENSÄ				
Laskennalliset tulot yhteensä (6960-6970)				
siitä vyörytyserät				

## 19. Toimintatulot 1 000 €: E) Muiden hallintokuntien kulttuuritulot hallintokunnittain

Tässä pyydämme merkitsemään toimintatulot yhteensä sekä erittelemään seuraavien tulolajien osalta: myyntitulot, maksut, tuet ja avustukset sekä vuokratulot.

	YHTEENSÄ	josta myyntitulot	josta maksut	josta tuet ja avustukset	josta vuokratulot
Yleishallinto					
Koulutoimi					
Sosiaali- ja terveystoimi					
Nuorisotoimi					
Liikuntatoimi					
Tekninen toimi					
Jokin muu					

## 20. Lisätietoja toimintatuloja koskeviin tietoihin

---

---

## **Liite 4. Palautelomake tiedonkeruun tulosten esittelytapaamisessa**

### **Kuntien kulttuuritoimen menot ja tulot, tiedonkeruu**

Kuntaliitto ja Cupore

Helsinki 11.10.2007

### **Kysely tiedonkeruun tavoitteista, kokemuksista ja kehittämisehdotuksista**

Hyvä kunnallisen kulttuuritoimen edustaja/asiantuntija,

Kunnallisen kulttuuritoiminnan menojen ja tulojen tiedonkeruun pilottikierron on toteutettu vuonna 2007 yhdessä 15 kaupungin kanssa. Hanketta on tarkoitus jatkaa siten, että tulevaisuudessa kaikilla kunnilla olisi käytettävissään säännöllisin väliajoin kerätyt luotettavat ja vertailukelpoiset tiedot kuntien kulttuuritoiminnan taloudesta. Pilottikierron raportointia ja jatkohankkeen valmistelua varten haluaisimme kuulla teidän mielipiteenne siitä, minkälaista tietoa koette eniten tarvitsevanne, minkälaisia kokemuksia teillä on tänä vuonna suoritetusta pilottihankkeesta sekä minkälaisia kehittämisehdotuksia teillä itsellänne on tiedonkeruun jatkon suhteen. Näitä asioita koskevat avoimet kysymykset ovat kääntöpuolella. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Ditte Winqvist  
Kuntaliitto

Pasi Saukkonen  
Cupore

1. Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät tietotarpeet koskien kunnallista kulttuuritoimintaa ja sen taloutta?

1.

2.

3.

4.

5.

2. Mitkä ovat päällimmäiset kokemuksenne tänä vuonna suoritetusta tiedonkeruun pilottihankkeesta?

Kyselylomakkeen sisällöstä ja rakenteesta:

Taloustietojen löytymisestä ja lomakkeen muusta täyttämisestä:

3. Kuinka tiedonkeruuta voitaisiin mielestänne parhaiten kehittää?

KIITOS VASTAUKSISTA!

## Liite 5. Kuntien kulttuuritoiminnan menot ja tulot: luonnos kyselylomakkeeksi (alustava) vuoden 2008 tiedonkeruuta varten

### VASTAUSOHJEET

#### Yleiset vastausohjeet

Kyselyssä kootaan tietoa kunnan omaan vuoden 2007 tilinpäätökseen sisältyvistä, talousarvion toteutuman mukaisista kulttuurin menoista ja tuloista. Tietoihin sisältyvät myös kunnan kokonaan tai osittain rahoittamat hankkeet ja projektit, joista merkitään kunnan rahoitusosuus.

Menot ja tulot merkitään vain yhteen kohtaan meno- ja tulolajeittain. Menot kirjataan sen mukaan minkä taide- tai kulttuurilaitoksen, kulttuuritalon tai kulttuurikeskuksen, tai kulttuuritoiminnasta vastaavan muun yksikön tai hallintokunnan talousarvioon summa on budjetoitu.

Henkilöstökulut sisältävät vakinaisen, määräaikaisen ja tilapäisen henkilöstön (mukaan lukien osa-aikaiset ja työllistetyt) palkkamenot sivukuluineen. Palvelujen ostoihin sisältyvät asiakaspalvelut ja muut palvelut.

#### Yksityiskohtaiset vastausohjeet

##### 1 Kunnan kulttuurihallinto

Tässä kohdassa selvitämme kunnan kulttuuritoiminnan hallinto- ja palvelurakenteen sekä lautakuntien että hallintokuntien tasolla. *Kulttuuritoiminnalla* tarkoitetaan ns. taide- ja kulttuurilaitoksissa, kulttuuritaloissa ja -keskuksissa sekä taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa tapahtuvaa toimintaa, sekä lisäksi kunnan kulttuuritoimen muuta toimintaa ja muiden hallintokuntien tuottamia, järjestämiä tai tilaamia kulttuuripalveluja (ks. tarkemmat määritykset alla).

*Henkilöstön* lukumäärää täytettäessä on otettava huomioon, että taulukossa kysytään erikseen henkilöiden lukumäärää ja henkilötyövuosia. Määräaikaisiksi työntekijöiksi katsotaan myös projektityöntekijät, jotka työskentelevät keskeisesti kulttuuritoimintaan liittyvissä hankkeissa.

##### 2 Taide- ja kulttuurilaitokset

Tässä kohdassa selvitämme kunnan omat ja kunnan avustamat taide- ja kulttuurilaitokset sekä kunnan menot näille laitoksille ja kunnan omien laitosten toimintatulot.

*Taide- ja kulttuurilaitoksella* tarkoitetaan kunnan omaa tai kunnalta vuotuista kiinteää avustusta saavaa museota, teatteria tai orkesteria, joka saa lakisääteistä valtionosuutta tai harkinnanvaraista valtion toiminta-avustusta tai joka on muuten ammattimainen toimija museo- tai orkesteritoiminnan tai näyttämötaiteen alalla. Taide- ja kulttuurilaitoksiksi lasketaan myös luonnontieteelliset museot sekä valtakunnalliset erikoismuseot.

Taide- ja kulttuurilaitoksiksi ei siis lasketa esimerkiksi festivaali- tai tapahtumaorganisaatioita ja harrastajateattereita, -kuoroja tai -orkestereita. Menot ja tulot merkitään vain hallinnollisista kokonaisuuksista, erillisiä toimipisteitä ei siis lasketa erikseen (esim. Turun maakuntamuseo on yksi kokonaisuus).

### 3 Kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset

Tässä kohdassa selvitämme kunnan omat ja kunnan avustamat kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset sekä kunnan menot näille taloille ja keskuksille ja kunnan omien talojen ja keskusten toimintatulot.

*Kulttuuritaloihin ja kulttuurikeskuksiin* kuuluvat kulttuuritalot, konsertti- ja kongressitalot, elokuvan, valokuvan ja tanssin alueelliset keskuksset sekä lastenkulttuurikeskukset.

*Kulttuuritalolla* tarkoitetaan sellaista kunnan omaa hallinnollista yksikköä tai kunnan vuotuista avustusta saavaa yksikköä, jolla on omaa kulttuuritoimintaa. Tällaisia ovat esimerkiksi Kanneltalo Helsingissä, Nuku Oulussa ja Lumo Vantaalla. Lisäksi siihen kuuluvat tiedekeskukset kuten Oulun Tietomaa ja Vantaan Heureka.

*Konsertti- ja kongressitalolla* tarkoitetaan sellaista kokonaisuutta, jossa järjestetään kulttuuritapahtumia, mutta jossa myös muulla toiminnalla kuten kokouksilla ja kongresseilla on merkittävä osuus. Tällaisia ovat esimerkiksi Verkatehdas Hämeenlinnassa, Musiikkikeskus Kuopiossa, Tampere-talo Tampereella sekä Mikael Mikkelissä.

*Alueellisella keskuksella* tarkoitetaan valtion taidehallinnon rahoittamia elokuvan, valokuvan ja tanssin alueellisia keskuksia, joita ovat esimerkiksi Oulun elokuvakeskus, Victor Barsokevitsch -valokuvakeskus Kuopiossa sekä Pirkanmaan tanssin keskus Tampereella.

*Lastenkulttuurikeskuksella* tarkoitetaan sellaista kunnan omaa erillistä hallinnollista yksikköä tai kunnan vuotuista avustusta saavaa yksikköä, joka keskittyy erityisesti lastenkulttuuriin ja taiteeseen. Esimerkiksi Annantalo Helsingissä ja Arx Hämeenlinnassa.

### 4 Taiteen perusopetus

Tässä kohdassa selvitämme kunnan omat ja kunnan avustamat taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset sekä kunnan menot näille oppilaitoksille ja kunnan omien oppilaitosten toimintatulot.

*Taiteen perusopetus* on asiaa koskevan lain mukaisesti tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetusta antavalla oppilaitoksella tarkoitetaan sellaista kunnan omaa hallinnollista yksikköä tai kunnan vuotuista avustusta saavaa yksikköä, joka antaa yllä olevan määritelmän mukaista opetusta, mahdollisesti osana muuta toimintaa.

Lomakkeessa pyydetään merkitsemään taiteen perusopetusta antavan oppilaitoksen kunnalta saama rahoitus tai avustussumma sekä tästä eriteltynä nimenomaan lakisääteiseen taiteen perusopetukseen (sekä laajaan että yleiseen oppimäärään) suunnattu rahoitus tai avustus. Huom! Poikkeuksena tästä kansalais- ja työväenopistot, joiden osalta merkitään ainoastaan taiteen perusopetukseen suunnattu rahoitus tai avustus. Samat rajaukset koskevat myös tulotietoja.

## **5 Kunnan kulttuuritoimi ja sen avustukset**

Tässä kohdassa selvitämme kunnan kulttuuritoimen toimintamenot sekä ne kunnan kulttuuritoimen myöntämät avustukset, joita ei ole merkitty aikaisempiin kohtiin.

*Kunnan kulttuuritoimella* tarkoitetaan tässä sitä kunnan muuta kulttuurilautakunnan (tai vastaavan) alaista organisaatiota ja sen toimintaa, josta on vähennetty taide- ja kulttuurilaitokset, kulttuuritalot ja -keskukset sekä taiteen perusopetus (kohdat 2-4). Tällä tarkoitetaan siis kunnan kulttuuritoimiston (tai kulttuuriasiainkeskuksen, kulttuurikanslian tms.) hallintoa ja sille kuuluvia tehtäviä.

*Tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit* tarkoittavat kunnan kulttuuritoimen itse järjestämiä esityksiä, tilaisuuksia, tapahtumia, juhlia ja festivaaleja.

*Taide- ja yleisökasvatus* tarkoittaa eri-ikäisille suunnattua ohjattua taidekasvatustoimintaa, kuten kunnan kulttuuritoimen järjestämiä kulttuurikerhoja. Taiteen perusopetus ei kuulu tähän kohtaan.

*Muut menot* tarkoittavat kunnan kulttuuritoimen niitä menoja, jotka eivät sisälly aikaisempiin kohtiin. Näitä ovat esimerkiksi kulttuuritoimen hallinnon henkilöstö- ja tilakustannukset.

*Avustukset* tarkoittavat tässä niitä kulttuurilautakunnan (tai vastaavan) tai kulttuuritoimen myöntämiä avustuksia, joita ei ole aikaisemmin merkitty taide- ja kulttuurilaitosten, kulttuuritalojen ja -kulttuurikeskusten tai taiteen perusopetuksen kohtiin. Avustukset sisältävät myös esimerkiksi vuokra-avustukset.

## **6 Muiden hallintokuntien kulttuurimenot**

Tähän kohtaan merkitään kunnan muiden hallintokuntien kulttuuritoimintaan käyttämät menot ja tulot. Tähän kohtaan EI merkitä esimerkiksi taide- ja kulttuurilaitosten, kulttuuritalojen ja -keskusten sekä taiteen perusopetuksen oppilaitosten menoja ja tuloja, jotka kuuluvat asianomaisiin kohtiin.

## **7 Kunnan kulttuuritoiminnan kokonaismenot ja -tulot**

Tähän kohtaan lasketaan yhteen aikaisempien kohtien toimintamenot ja toimintatulot.



## Vastaaja (tietojen toimittaja)

Kunta \_\_\_\_\_  
Etunimi \_\_\_\_\_  
Sukunimi \_\_\_\_\_  
Virkanimike \_\_\_\_\_  
Sähköposti \_\_\_\_\_  
Puhelinnumero \_\_\_\_\_  
Postiosoite \_\_\_\_\_  
Postinumero \_\_\_\_\_  
Postitoimipaikka \_\_\_\_\_

### 1 Kunnan kulttuurihallinto

Ks. vastausohjeet.

1.1 Mikä on kunnassanne kulttuuritoiminnasta ensisijaisesti vastaava lautakunta ja sen vastuualue?

---

---

1.2 Kuinka kulttuuritoimi on organisoitu kunnassanne?

---

---

1.3 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kulttuuripalvelujen sisältöalueista vastaava lautakunta sekä toimiala tai yksikkö.

	Vastaava lautakunta	Vastaava toimiala tai yksikkö
Taide- ja kulttuurilaitokset		
Kulttuuritalot ja -keskukset		
Taiteen perusopetus		
Muu kulttuuritoiminta		

Lisätietoja

---

---

1.4 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kunnan kulttuuritoimen alaisuudessa työskentelevien henkilöiden lukumäärä ja henkilötyövuodet

		Taide- ja kulttuurilaitokset (museot, teatterit, orkesterit)	Kulttuuritalot ja kulttuuri-keskukset	Taiteen perusopetuksen oppilaitokset	Kunnan muu kulttuuritoiminta (yleinen kulttuuritoimi)	YHTEENSÄ
Työsuhde toistaiseksi voimassa	Henkilöiden lukumäärä					
	Henkilötyövuodet					
Työsuhde määräaikainen	Henkilöiden lukumäärä					
	Henkilötyövuodet					

## 2 Taide- ja kulttuurilaitokset

Ks. vastausohjeet.

2.1 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kunnan omien ja kunnan avustamien taide- ja kulttuurilaitosten lukumäärä.

	Museo	Teatteri	Orkesteri	YHTEENSÄ
a) Kunnan omat julkishallinnolliset yksiköt yhteensä				
b) Kunnan avustamat yksiköt yhteensä				
joista kuntayhtymiä				
joista säätiöitä				
joista yhdistyksiä				
joista osakeyhtiöitä				
joista muita				
YHTEENSÄ				

2.2 Luetelkaa kunnan omat ja kunnan avustamat taide- ja kulttuurilaitokset sekä avustetuista laitoksista avustussummat.

	Omat	Avustamat/avustussummat
Museo		
Teatteri		
Orkesteri		

2.3 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon taide- ja kulttuurilaitosten toimintamenot, 1 000 €.

	Museo	Teatteri	Orkesteri	YHTEENSÄ
Henkilöstömenot				
Palvelujen ostot				
Vuokrakustannukset				
Muut menot				
Avustukset taide- ja kulttuurilaitoksille				
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ				

2.4 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon taide- ja kulttuurilaitosten toimintatulot, 1 000 €.

	Museo	Teatteri	Orkesteri	YHTEENSÄ
Myyntitulot				
Maksut				
Tuet ja avustukset				
josta Euroopan unionilta				
Vuokratulot				
Muut tulot				
TOIMINTATULOT YHTEENSÄ				
NETTOMENOT YHTEENSÄ (TAIDE- JA KULTTUURILAITOKSET)				

Lisätietoja

---



---

### 3 Kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset

Ks. täyttöohjeet.

3.1 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kunnan omien ja kunnan avustamien kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten lukumäärä.

	Kulttuuritalot	Konsertti- ja kongressitalot	Elokuvan, valokuvan ja tanssin alueelliset keskukset	Lastenkulttuuri-keskukset	YHTEENSÄ
a) Kunnan omat julkishallinnolliset yksiköt yhteensä					
b) Kunnan avustamat yksiköt yhteensä					

joista kuntayhtymiä					
joista säätiöitä					
joista yhdistyksiä					
joista osakeyhtiöitä					
joista muita					

3.2 Luetelkaa kunnan omat ja kunnan avustamat kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset sekä avustettujen tahojen avustussummat.

	Omat	Avustamat/avustussummat
Kulttuuritalot		
Konsertti- ja kongressitalot		
Alueelliset keskukset		
Lastenkulttuurikeskukset		

3.3 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten toimintamenot, 1 000 €.

	Kulttuuritalot	Konsertti- ja kongressitalot	Elokuvan, valokuvan ja tanssin alueelliset keskukset	Lastenkulttuuri-keskukset	YHTEENSÄ
Henkilöstömenot					
Palvelujen ostot					
Vuokrakustannukset					
Muut menot					
Avustukset kulttuuritaloille ja -keskuksille					
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ					

3.4 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten toimintatulot, 1 000 €.

	Kulttuuritalot	Konsertti- ja kongressitalot	Elokuvan, valokuvan ja tanssin alueelliset keskukset	Lastenkulttuuri-keskukset	YHTEENSÄ
Myyntitulot					
Maksut					
Tuet ja avustukset					
josta Euroopan unionilta					
Vuokratulot					
Muut tulot					
TOIMINTATULOT YHTEENSÄ					
KULTTUURITALOJEN JA -KESKUSTEN NETTOMENOT YHTEENSÄ					

## Lisätietoja

---

---

### 4 Taiteen perusopetus

Ks. täyttöohjeet

4.1 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kunnan omien ja kunnan avustamien taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten lukumäärä.

	Taiteen perusopetuksen oppilaitokset
a) Kunnan omat julkis-hallinnolliset yksiköt yhteensä	
b) Kunnan avustamat yksiköt yhteensä	
joista kuntayhtymiä	
joista säätiöitä	
joista yhdistyksiä	
joista osakeyhtiöitä	
joista muita	

4.2 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kunnan omat ja kunnan avustamat taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset sekä avustettujen tahojen avustussummat.

	Omat	Avustamat/avustussummat
Taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset		

4.3 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon taiteen perusopetuksen toimintamenot, 1 000 €.

	Taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset yhteensä	Josta lakisääteisen taiteen perusopetuksen osuus
Henkilöstömenot		
Palvelujen ostot		
Vuokrakustannukset		
Muut menot		
Avustukset taiteen perusopetusta antaville oppilaitoksille		
<b>TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ</b>		

4.4 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon taiteen perusopetuksen toimintatulot, 1 000 €.

	Taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset yhteensä	Josta lakisääteisen taiteen perusopetuksen osuus
Myyntitulot		
Maksut		
Tuet ja avustukset		
josta Euroopan unionilta		
Vuokratulot		
Muut tulot		
<b>TOIMINTATULOT YHTEENSÄ</b>		
<b>NETTOMENOT YHTEENSÄ (TAITEEN PERUSOPETUS)</b>		

Lisätietoja

**5 Kunnan kulttuuritoimi ja sen avustukset**

Ks. vastausohjeet.

5.1 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kunnan kulttuuritoimen toimintamenot, 1 000 €.

	Tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit	Taide- ja yleisökasvatus	Muut menot	YHTEENSÄ
Henkilöstömenot				
Palvelujen ostot				
Vuokrakustannukset				
Muut menot				
<b>TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ</b>				

5.2 Täyttäkää seuraavaan taulukkoon kunnan kulttuuritoimen avustustiedot (ks. täyttöohjeet)

Avustuksen saajien kokonaismäärä	Avustusten kokonaissumma 1000 €
Josta yksittäisiä henkilöitä	Josta tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit, 1000 €

5.3 Mainitkaa ne edellisen kohdan (5.2) avustuksen saajat, jotka saavat yli 5 000 euroa tai vaihtoehtoisesti viisi suurinta avustuksen saajaa.

---



---

5.4 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon kunnan kulttuuritoimen toimintatulot, 1 000 €.

	Tilaisuudet, tapahtumat ja festivaalit	Taide- ja yleisökasvatus	Muut tulot	YHTEENSÄ
Myyntitulot				
Maksut				
Tuet ja avustukset				
josta Euroopan unionilta				
Vuokratulot				
Muut tulot				
TOIMINTATULOT YHTEENSÄ				
KUNNAN KULTTUURITOIMEN NETTOMENOT YHTEENSÄ				

Lisätietoja

---



---

6 Muiden hallintokuntien kulttuurimenot

Ks. vastausohjeet.

6.1 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon muiden hallintokuntien toimintamenot

	Yleis-hallinto	Koulutoimi	Sosiaali- ja terveystoimi	Nuoriso-toimi	Liikunta-toimi	Tekninen toimi	Jokin muu	YHTEENSÄ
Avustukset								
Palvelujen ostot								
Vuokramenot								
Muut menot								
YHTEENSÄ								

## 6.2 Täyttäkää alla olevaan taulukkoon muiden hallintokuntien toimintatulot

	Yleishallinto	Koulutoimi	Sosiaali- ja terveystoimi	Nuoriso-toimi	Liikunta-toimi	Tekninen toimi	Jokin muu	YHTEENSÄ
Myyntitulot								
Maksut								
Tuet ja avustukset								
josta Euroopan unionilta								
Vuokratulot								
Muut tulot								
YHTEENSÄ								
NETTOMENOT YHTEENSÄ								

6.3 Mainitkaa erikseen muiden hallintokuntien tuki- tai avustussummat ja niiden saajat, jos summa ylittää 10 000 euroa tai vaihtoehtoisesti viisi suurinta avustuksen saajaa.

---



---

Lisätietoja

---



---

## 7 Kunnan kulttuuritoiminnan kokonaismenot ja -tulot

	Taide- ja kulttuurilaitokset	Kulttuuritalot ja -keskukset	Taiteen perusopetus	Kunnan muu kulttuuritoiminta	Muut hallintokunnat	YHTEENSÄ
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ						
TOIMINTATULOT YHTEENSÄ						
KUNNAN KULTTUURITOIMEN NETTOMENOT YHTEENSÄ						